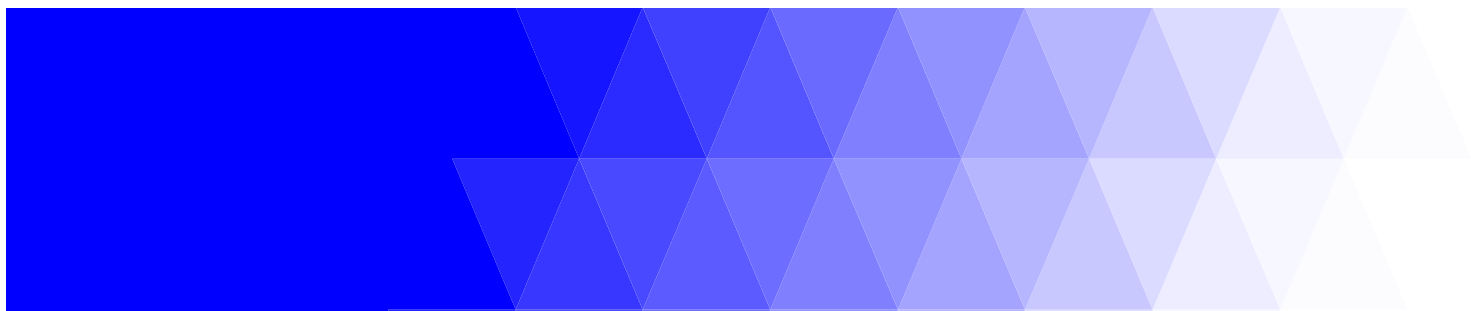


Liikenne- ja viestintäministeriö

Tilinpäätös vuodelta 2016



Liikenne- ja viestintäministeriön

visio

Hyvinvointia ja kilpailukykyä hyvillä yhteyksillä

toiminta-ajatus

Liikenne- ja viestintäministeriö edistää väestön hyvinvointia ja elinkeinoelämän kilpailukykyä. Huolehdimme toimivista, turvallisista ja edullisista yhteyksistä.

arvot

Rohkeus

Oikeudenmukaisuus

Yhteistyö

Sisällysluettelo

1.	Toimintakertomus	2
1.1	Johdon katsaus	2
1.2	Tuloksellisuus.....	3
1.3	Vaikuttavuus.....	8
1.3.1	Toiminnan vaikuttavuus	9
1.3.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	17
1.4	Toiminnallinen tehokkuus	19
1.4.1	Toiminnan tuottavuus	19
1.4.2	Toiminnan taloudellisuus	19
1.4.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	21
1.4.4	Yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuus.....	22
1.5	Tuotokset ja laadunhallinta	22
1.5.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	22
1.5.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	23
1.6	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	26
1.7	Tilinpäätösanalyysi	28
1.7.1	Rahoituksen rakenne	28
1.7.2	Talousarvion toteutuminen.....	30
1.7.3	Tuotto- ja kululaskelma.....	32
1.7.4	Tase	33
1.8	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	34
1.9	Arviointien tulokset	35
1.10	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	35
1.10.1	Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	35
1.10.2	Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot.....	35
2.	Talousarvion toteutumalaskelma	36
3.	Tuotto- ja kululaskelma.....	40
4.	Tase	41
5.	Liitetiedot.....	42
6.	Allekirjoitus.....	51

1. Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Ministeriön toimintaa ohjaavat hallitusohjelma ja sitä tukeva hallinnonalan konsernistrategia. Konsernistrategiassa on hallinnonalalle asetettu strategiset yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet vuoteen 2019 ja määritelty näitä toteuttavat painopisteet. Painopistealueille on edelleen asetettu vuoteen 2019 ulottuvat tulostavoitteet. Kukin hallinnonalan virasto (ml. ministeriö) toimeenpanee painopisteitä strategiassa määritellyn roolinsa mukaisesti.

Konsernistrategian poikkileikkaavina tekijöinä ovat digitalisaatio ja normien purkaminen. Digitaalisten palveluiden edistämällä ja norminpurulla tuetaan innovaatioiden ja uuden liikenne-toiminnan syntymistä, lisätään kilpailua, edistetään markkinoille pääsyä ja helpotetaan ihmisten ja yritysten arkea.

Ministeriö toteuttaa hallitusohjelman kärkihankkeita ”rakennetaan digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristö” (nk. Digi2) ja ”sujuvoitetaan säädöksiä”. Digi2 kärkihankkeen tavoitteena on suotuisan toimintaympäristön luominen digitaalisille palveluille ja uusille liiketoimintamalleille. Kärkihankkeessa luodaan innovaatio- ja palveluiden syntymistä tukeva säädös- ja muu toimintaympäristö. Hankkeen toimenpiteet keskittyvät massadatan, automaation ja robotisaation edistämiseen, nopeiden tietoliikenneyhteyksien sekä tietoturvan varmistamiseen. Norminpurun tavoitteena on mahdollistava sääntely, turhien normien purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen.

Digi2-hankkeessa on hyväksytty valtioneuvoston periaatepäätökset sekä datan hyödyntämisestä liiketoiminnassa että automatisaatiosta ja robotisaatiosta. Periaatepäätöksiä toimeenpannaan ministeriöittäin. Liikenteen osalta on tehty merkittävä avaus digitaaliseen tietoon perustuvien palvelukonseptien edistämässä liikennekaaren myötä. Kärkihankkeessa on myös laadittu laajakaistan toimeenpano-ohjelma, johon sisältyy mm. esineiden internetin vaatimien nopeiden yhteyksien kehittäminen sekä 5G:n edistäminen. Koillisväylän kaapelihanketta edistetään laaditun selvityksen pohjalta. Suomen tietoturvasuunnitelma on hyväksytty ja toimeenpano etenee.

Digitaalista liiketoimintaa kohti edetään hyvin, mutta uusiin toimintamalleihin, palveluekosysteemeihin sekä käyttäjäkeskeiseen palvelukehitykseen (ml. mydata) siirtyminen edellyttää liikennekaaren tapaisia toimenpiteitä kaikilla sektoreilla. Liikennekaaren seuraavissa vaiheissa pyritään edelleen kilpailun avaamiseen eri liikennemuotojen välillä. Tiedon hyödyntäminen, avaaminen ja yhdistely julkisella ja yksityisellä sektorilla on lähtenyt hyvin käyntiin, ja sitä vauhditetaan lisäämällä yhteistyötä edelleen. Erityistä huomiota kiinnitetään nk. mydata-konseptin edistämiseen. Robotisaatio etenee ja merkittäviä automaatioon keskittyviä tuotekehityshankkeita on syntymässä Suomeen. Innovaatioympäristöjen luomista pitäisi kuitenkin edistää voimakkaammin ja määrätietoisemmin. Nopeiden laajakaistayhteyksien rakentamista vauhditetaan lakimuutoksin ja uuden toimintasuunnitelman puitteissa, mutta varsinkin esineiden internetin vaatimien nopeuksien saavuttaminen edellyttää merkittäviä panostuksia liikenneväylien ja taajamien yhteyksiin.

Kuluneen hallituskauden aikana on sujuvoitettu sääntelyä sekä purkamalla vanhentuneita normeja että muuttamalla viranomaisen toimintatapoja mahdollistavammiksi sopimalla ja ohjaamalla normien sijaan. Sujuvoittamista on tapahtunut lähes kaikissa hallituksen kärkihankkeissa sekä erityisesti työtä jalkauttamaan nimetyssä norminpurun kärkihankkeessa. Tavoitteen saavuttamisen mittariksi valittiin menetelmä, jossa kunkin uuden normin myötä

yhden vanhan tulee poistua. Menetelmää testataan vuoden 2017 aikana ennen sen laajempaa käyttöön ottoa. Lista norminpurun tuloksista löytyy linkistä www.norminpurku.fi.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla tapahtui omistajaohjauksessa seuraavia muutoksia. Valtioneuvoston omistajapolitiisessa periaatepäätöksessä toukokuussa 2016 linjattiin, että ministeriön omistajaohjauksessa olevat valtionyhtiöt Finavia Oyj ja Finnipilot Pilotage Oy siirtyvät valtioneuvoston kanslian omistajaohjaukseen ja Finrail Oy siirtyy ministeriön omistajaohjaukseen. Finnipilot Pilotagen ja Finrailin ohjauksen siirrot toteutettiin kesäkuussa 2016. Joulukuussa 2016 talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi liikenne- ja viestintäministeriön aloitteesta, että Finavia oyj:n Lennonvarmistusliiketoiminta eriytetään itsenäiseksi osakeyhtiöksi keväällä 2017. Tässä yhteydessä Finavia Oyj:n omistajaohjaus siirtyy valtioneuvoston kanslialle.

1.2 Tuloksellisuus

Ministeriön rooli konsernistrategian toteuttamisessa on lainsäädännön valmistelu ja hallinnonalan ohjaus sekä toimialan strateginen kehittäminen. Ministeriön tehtävänä on johtaa hallinnonalaansa toimintaa siten, että koko hallinnonala toimii proaktiivisesti toimintatapojaan uudistaen.

Hyvien palvelujen varmistaminen, toimivan markkinaympäristön mahdollistaminen, liiketoimintamahdollisuuksien parantaminen, digitaalinen tieto hyvinvoinnin ja kasvun lähteenä sekä infrastruktuuri kasvun alustana ovat toiminnan keskiössä.

Liikenne- ja viestintä palveluna

Liikenteen ja viestinnän palvelumarkkinat ja palvelut

Vuoden 2016 aikana palvelu- ja palvelumarkkinoita koskevat tuloksellisuuden kannalta keskeisimmät hankkeet olivat liikennemarkkinoiden sääntelyä koskevan liikennekaari-hankkeen valmistelu, postilain uudistaminen, ajokortt uudistus, rautateiden velvoiteliikenteen järjestäminen, katsastuslainsäädännön uudistaminen, saariston liikennepalvelukokeilun valmistelu, liikkuminen palveluna (Mobility as a Service, MaaS) -hankkeen jatkotyöstäminen sekä media-alan toimintaedellytysten parantaminen.

Liikennekaarihanke tähtää liikenteen markkinoita ja palveluita koskevan lainsäädännön kokonaisuudistukseen hallituskauden aikana. Asiakaslähtöinen hanke toteuttaa liikenne palveluna (MaaS) -lähestymistapaa, jossa liikenteen palvelujen yhdistämismahdollisuuksia ja palvelujen saatavuutta parannetaan. Liikennekaaren ensimmäisen vaiheen hallituksen esityksen valmistelu saatettiin päätökseen niin, että hallituksen esitys annettiin eduskunnalle syyskuussa 2016. Ensimmäinen vaihe käsittelee erityisesti tieliikennettä ja liikennepalveluja koskevien olennaisten tietojen ja lippu- ja maksujärjestelmien rajapintojen avaamista. Valmistelu toteutettiin avoimesti ja sidosryhmiä osallistaen niin kasvokkain kuin myös verkon kautta. Liikennekaaren toista vaihetta koskevan hallituksen esityksen valmistelu käynnistyi syksyllä 2016.

Postimarkkinoita kehitettiin toteuttamalla kaksivaiheinen postilakiuudistus, joka edesauttaa uusien markkinaehtoisten palvelujen ja liiketoimintamuotojen syntymistä. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa luovuttiin valtioneuvoston myöntämistä toimiluvista ja siirryttiin ilmoitusvaraiseen postitoimintaan. Toisessa vaiheessa tarkasteltiin postilakia kokonaisuutena ja poistettiin ja muutettiin alan toimintaa haittaavaa tai vanhentunutta sääntelyä. Keskeisimmät

asiat hankkeen toisessa osassa liittyivät yleispalveluvelvoitteen ja jakelun järjestämiseen tulevaisuudessa.

Ajokorttiuudistusta valmisteltiin ja sen keskeisenä tavoitteena on arvioida ajokorttien suorittamisen edellytyksenä olevaa opetusta ja tutkintoja koskevaa sääntelyä ja sen muutostarpeita. Uudistusta valmistellaan normipurku ja hallinnollisen taakan vähentämisen hengessä. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväätistuntokaudella 2017.

Ostoliikenteen määrärahojen supistumisesta huolimatta ministeriön onnistui huolehtia rautatieliikennepalveluiden perustasosta sopimalla VR:n yksinoikeuden vastineena liikennöitävän velvoiteliikenteen lisäämisestä siten, että koko maan kattava raideliikennöinti turvataan. Vuonna 2016 valmisteltiin vuotta 2017 koskeva uusi velvoiteliikennepäätös, jonka myötä junavuorot lisääntyvät ympäri maata.

Liikkuminen palveluna (MaaS) -hankkeessa painotettiin erityisesti tutkimuksellista otetta sekä muuttuvaa liikennettä koskevan tiedon tuottamista, mistä esimerkkinä voi mainita MaaS-tutkimusyhteistyön korkeakoulusektorilla sekä erilaiset sidosryhmätilaisuudet.

Liikenteen energiareformi

Vuoden 2016 syksyllä aikaansaatu Pariisin ilmastopöytäkirja edellyttää Suomelta merkittäviä päästövähennyksiä: tavoitteena on, että liikenteen päästöjä vähennetään noin puolella vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 tilanteeseen. Suurin vähennyspotentiaali on tieliikenteessä. Kotimaan liikenteen kasvihuonepäästöjen vähentämistoimet valmisteltiin ja tavoitteet päätettiin kansallisen ilmasto- ja energiastrategian laadinnan yhteydessä. Ilmastolain edellyttämään keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman (KAISU) suunnitelmaan on valmisteltu liikenteen päästöjen vähentämistoimet.

Liikenteen kasvihuonepäästöjen vähentämisen kannalta ajoneuvokannan keski-ikä laskeminen on yksi liikenne- ja viestintäministeriön keskeisiä tavoitteita ja ministeriö teki vuoden 2016 aikana esityksiä ajoneuvokannan uudistamiseksi taloudellisia ohjauskeinoja hyödyntämällä. Lentoliikenteen osalta ministeriö edisti aktiivisesti kansainvälisen lentoliikenteen markkinaehtoisien päästöjen hyvitysjärjestelmän (GMBM) käyttöönottoa vuosille 2021–2035.

Vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelun edistäminen on keskeinen tavoite liikenteen energiareformin täytäntöönpanossa. Vuonna 2016 liikenne- ja viestintäministeriö valmisteli EU:n edellyttämän suunnitelman liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta. Suomessa tavoitteena on, että eri polttoaineiden jakeluverkosto ja sähköautojen vaatimat latauspisteet rakennetaan markkinaehtoisesti. Tähän liittyen ministeriö käynnisti polttoaineiden jakeluvelvoitelain valmistelun.

Elinvoimainen media-ala

Media-alan toimintaedellytysten parantamiseksi käynnistettiin Yleisradion julkisen palvelun tehtävää ja rahoitusta arvioineen parlamentaarisen työryhmän ehdottamat muutokset yleisradiota koskevaan lainsäädäntöön ja rahoitukseen ja ne viimeistellään kevään 2017 aikana. Antennitelevision ohjelmistotoimiluvat myönnettiin seuraavalle kymmenen vuoden toimikaudelle. Kaupallisen television uutistoiminnan tulevaisuutta ja rahoitusta pohtiva työryhmä asetettiin. Suomalaisen media alan kilpailukyvyyn ja laadukkaan sisällön turvaamiseksi liikenne- ja viestintäministeriö on ottanut kantaa digitaalisiin lehtiin ja kirjoihin kohdistuvan arvonlisäveron alentamiseksi. Asia liittyy komission vuonna 2016 julkaisemaan ehdotukseen, jota käsitellään parhaillaan neuvostossa. Lisäksi ministeriö on tukenut media-alan uudistumista muun muassa television teknologiasiirtymän (T2) suunnittelussa ja täytäntöönpanon valmistelussa.

Digitaalinen tieto hyvinvoinnin ja kasvun lähteenä

Tiedon hyödyntäminen ja liiketoimintamahdollisuudet

Digitaalisen liiketoiminnan kasvu ympäristön kärkihanketta toteutettiin valmistelemalla Liikennekaaren I-vaihetta varten tiedon ja matkaketjuihin tarvittavien lippujen saatavuutta edistävät lakiehdotukset eduskunnalle. Lisäksi ministeriön esittelystä annettiin tiedon hyödyntämisen ja liiketoiminnan kehittämisen kannalta keskeiset valtioneuvoston periaatepäätökset datan hyödyntämisestä liiketoiminnassa sekä älykkästä robotiikasta ja automaatiosta. Liikennekaaren täytäntöönpano ja periaatepäätösten toimeenpano on käynnistetty.

Massadatan, omadatan sekä älykkään robotiikan ja automaation hyödyntämistä on edistetty lainsäädäntötoimin, selvityksin, verkostojen ja sidosryhmäyhteistyön sekä kokeilujen kautta. Edistämistoimien myötä Suomeen on syntynyt tieliikenteen ja merenkulun automaatioon uusia toimijaverkostoja (ekosysteemejä). Uuden liiketoiminnan syntyyn on myös panostettu viestimällä liikennesektorin uusista mahdollisuuksista ja etenkin hyvistä kasvuyritysmahdollisuuksista. EU:n satelliittijärjestelmä Galileon hyödyntäminen mahdollistui 2016 ja ensimmäiset palvelut ovat nyt saatavissa lähinnä koekäyttöön.

Luottamus digitaalisiin palveluihin

Digitaalisen tiedon hyödyntäminen uusien liiketoiminta- ja palvelumallien alustana edellyttää käyttäjien luottamuksen rakentamista uusien toimintatapoihin. Ministeriö valmisteli yhteistyössä keskeisten elinkeinoelämän toimijoiden ja viranomaisten kanssa kansallisen tietoturvastrategian, jolla lisätään luottamusta internetiin ja digitaalisiin palveluihin sekä luodaan Suomesta suotuisa toimintaympäristö digitaalisen ja tietoturvallisuuden liittyvälle liiketoiminnalle. Strategia valmisteltiin hallitusohjelman kärkihankkeiden toimeenpanemisesta annetun toimintasuunnitelman mukaisesti ja se hyväksyttiin ministeriön päätöksellä 10.3.2016. Strategia painottuu suomalaisten kilpailukyvyyn ja vientiedellytysten varmistamiseen, EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden kehittämiseen sekä yksityisyyden suojan ja muiden perusoikeuksien turvaamiseen. Strategia tähtää muutokseen, jonka tuloksena tietoturva on sisäänrakennettu erilaisiin järjestelmiin, palveluihin ja päätelaitteisiin. Strategian mukaisten tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutus sekä keskeisimpien lainsäädäntömuutosten valmistelu on käynnistetty. Lisäksi hallinnonalan virastot on tulohajauksen keinoin sitoutettu toteuttamaan strategian toimeenpano toimialoillaan. Sähköisen tunnistamisen luottamusverkoston edellyttämä lainsäädäntö on pääosin saatettu voimaan ja luottamusverkosto voi aloittaa toimintansa toukuussa 2017.

Liikenneturvallisuuksuustyössä keskeistä on hyödyntää uusia, digitalisaation ja automatisaation luomia mahdollisuuksia. Tieliikenteen turvallisuuden parantamiseksi liikenne- ja viestintäministeriö valmisteli muiden hallinnonalojen kanssa yhteistyönä valtioneuvoston periaatepäätöksen, joka hyväksyttiin valtioneuvoston yleisistunnossa 7.12.2016. Periaatepäätöksellä varmistetaan, että liikenneturvallisuus paranee niin kuljettajien, ajoneuvojen kuin väylienkin osalta. Lisäksi periaatepäätös parantaa valmiutta liikenteen turvalliseen automatisaatioon. Päätöksen mukaisten tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisen on aloitettu ja päätöksessä listattujen lainsäädäntömuutosten valmistelu on käynnissä. Lisäksi hallinnonalan virastot on tulohajauksen keinoin sitoutettu käynnistämään päätöksen toimeenpano toimialoillaan.

Infrastrukturi kasvun alustana

Liikenne- ja viestintäverkot

Älykkäät verkot mahdollistavat tietoon perustuvien liikenne- ja viestintäpalveluiden kehittämisen. Digitalisaation ja automatisaation mahdollisuuksien hyödyntämiseksi liikenne- ja viestintäministeriö on selvittänyt yhteistyössä Viestintäviraston ja Liikenneviraston kanssa verkkoihin kohdistuvia kehittämistarpeita lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Työ valmistuu helmikuussa 2017. Lisäksi ministeriö on pyytänyt selvityshenkilöiltä näkemystä liikenne- ja viestintäjärjestelmän tilasta vuosina 2030 ja 2050 sekä esitystä keinoista tavoitetaan pääsemiseksi. Työ valmistuu huhtikuussa 2017.

Uusien digitaalisten ja automaatiota hyödyntävien palveluiden tarvitsemien langattomien ja kiinteiden viestintäyhteyksien sekä huippunopean laajakaistan kaupallisen saatavuuden parantamiseksi liikenne- ja viestintäministeriö on aktiivisesti vaikuttanut kansainvälisissä yhteyksissä riittävän kapasiteetin osoittamiseksi mobiililaajakaistalle ja 5G verkoille. Lisäksi mobiililaajakaistan kapasiteetin lisäämiseksi on pidetty huutokauppa ja myönnetty toimiluvat 700 MHz:n taajuusalueelle. EU:n verkkovierailu- ja verkkoneutraliteettiasetuksen (ns. TSM-asetus) johdosta ehdotetut kansalliset lainsäädäntömuutokset on käsitelty ja saatettu voimaan. Lisäksi ministeriö on vaikuttanut verkkovierailua koskevaan komission täytäntöönpanosääntelyyn, mutta tehdystä työstä huolimatta Suomen kannat eivät edenneet. Hajasuutusalueiden nopea laajakaista -hanke on jatkunut ja sitä koskevan laajakaistatukilain muutos on valmistelussa.

Liikenneväylien korjausvelan kasvun hidastamiseksi liikenne- ja viestintäministeriö valmisteli Liikenneviraston kanssa korjausvelan vähentämishjelman sekä kehitti korjauskohteiden valitsemista varten asiakastarpeet, korjausvelan hallinnan ja digitalisaation huomioivat valintakriteerit. Kaupunkiseutujen ja kasvukäytävien kilpailukyvyyn parantamiseksi sekä maankäytön, asumisen, liikenteen ja palveluiden yhteensovittamiseksi osallistuttiin kasvusopimusneuvotteluihin ja laadittiin ja hyväksyttiin Maankäyttö-, asuminen ja liikennesopimukset (MAL) neljälle suurelle kaupunkiseudulle.

Osana norminpurkua maantielakia ja ratalakia sujuvoitettiin ja yhtenäistettiin. Myös yksityistielain kokonaisuudistuksen valmistelu on pitkällä. Hallinnollisen taakan keventämiseksi otettiin eräissä tienpidon lupa-asioissa käyttöön ilmoitusmenettelyitä. Luotsauslakia uudistettiin vastaamaan nykyisen toimintaympäristön edellytyksiä.

Liikennejärjestelmän rahoitus ja taloudellinen ohjaus

Liikennejärjestelmän rahoittamisen saamiseksi kestäväälle pohjalle liikenne- ja viestintäministeriö laati selvityksen liikenneverkkoyhtiön (LIVE) perustamisesta ja siihen liittyvistä taloudellisista ja oikeudellisista kysymyksistä. Selvitystä koskeva raporttiluonnos julkaistiin, jonka jälkeen valmistelu keskeytettiin tammikuussa 2017. Helmikuussa 2017 ministeriö asetti parlamentaarisen liikenneverkkotyöryhmän, jonka tavoitteena on luoda kustannustehokas, pitkäjänteinen ja tarkoituksenmukainen suunnitelma väyläverkon kehittämiseksi ja rahoitukselle helmikuuhun 2018 mennessä. Tavoitteena on luoda suunnitelma kansallisen ilmastopolitiikan mukaisten tavoitteiden toteuttamiselle vuoteen 2030 mennessä ja suotuisan toimintaympäristön luominen digitaalisille liikenteen palveluille ja automatisaatiolle. Lisäksi tavoitteena on korjausvelan vähentäminen seuraavan kymmenen vuoden aikana sekä tarvittavan rahoituksen turvaaminen väylien ylläpitoon jatkossa.

Hallinnon kehittäminen ja viestintä

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan vuonna 2016 julkaistussa konsernistrategiassa yhteiskunnan muutokseen vastattiin painottamalla vahvasti digitaalisuutta sekä sen tuomaa murrosta ja mahdollisuuksia. Konsernistrategian myötä virastojen tulossopimuksia yhdenmuokaistettiin ja tulossopimuksissa määritellyjä tavoitteita vietiin aikaisempaa strategisempaan suuntaan. Hallinnonalan yhteistä tekemistä tuettiin määrittämällä virastojen roolit strategian toteuttamiseksi ja ottamalla käyttöön ministeriön kehittämä strategiakartta-sovellus. Hallinnonalan siilottoman ja tehokkaan valmistelun ja toteutuksen kehittämiseksi ministeriö asetti työryhmän laatimaan esiselvityksen hallinnonalan virastouudistuksesta. Esiselvityksen valmistuttua päätetään mahdollisista jatkotoimenpiteistä.

Ministeriön johtamista ja toimintatapoja uudistettiin vastauksena toimintaympäristön muutokseen. Ministeriön uusi organisaatio otettiin käyttöön vuoden 2016 alusta. Uudessa organisaatiossa toimialapolitiikkaa ei enää luoda siilomaisesti liikennepolitiikan ja viestintäpolitiikan osastoilla, vaan toiminta perustuu laajempaa yhteiskunnalliseen näkemykseen – siilottomaan palvelu-, tieto- ja verkkopolitiikkaan, joita ohjataan kokonaisuutena vahvan konserniohjauksen avulla.

Viestinnän ja sidosryhmätoiminnan suunnitelmallisuutta ja avoimuutta on vahvistettu entisestään. Viestinnän koordinointia konsernin sisällä on tiivistetty. Sosiaalista mediaa on aktiivisesti hyödynnetty valmistelun tukena ja vuoropuhelussa sidosryhmien ja kansalaisten kanssa. Etäosallistumisen mahdollistavien sidosryhmätilaisuuksien määrä on lisääntynyt ja videoita on hyödynnetty sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä. Ministeriön virkamiehet ja esimiehet ovat osallistuneet aktiivisesti viestintäkoulutuksiin. Tämä kaikki on parantanut viestinnän ja sidosryhmätoiminnan vaikuttavuutta sekä lisännyt kansalaisten ja sidosryhmien mahdollisuuksia osallistua keskusteluun ja valmisteluun.

1.3 Vaikuttavuus

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan konsernistrategiassa hallinnonalan toiminnalle on asetettu kolme strategista vuoteen 2019 ulottuvaa yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitetta. Taulukossa 1 on esitetty tavoitteiden toteutuma vuoden 2016 loppuun mennessä.

Taulukko 1. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden toteutuminen

Arvosana-asteikko: erinomainen, hyvä, tyydyttävä, välttävä¹

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet	Arvosana	Analyysi
Innovatiiviset viestintä- ja liikennepalvelut ylläpitävät hyvinvointia ja luovat kestäväää kasvua sekä kansallista kilpailuetua.	HYVÄ	Etenkin liikennepalveluissa norminpurun avulla on päästy eroon sektorikohtaisesta sääntelystä, mikä mahdollistaa uusien palvelukonseptien synnyn ja parantaa markkinoille pääsyn mahdollisuuksia. Esineiden internetin, automaation ja tiedon hyödyntämisen osalta Suomeen on syntynyt maailmanluokan osaamista ja yrityksiä. Viestintäpalvelut ovat murroksessa ja kohtaavat uusien jakelukanavien tuoman kovan kansainvälisen kilpailun. Mediaryitysten toimintaedellytyksiä on kuitenkin selvitetty eri työryhmien toimesta (mm. parlamentaarisisessa työryhmässä)
Tiedon hyödyntämisestä syntyy uutta liiketoimintaa sekä käyttäjälähtöisiä ja luotettavia palveluita.	HYVÄ	Tietoa on avattu kattavasti saataville ja tiedon hyödyntämisen esteitä on purettu. Tietoon perustuva palvelutuotanto on kasvussa. Oman tiedon hallintamallin tunnettuus on lisääntynyt, mutta siihen perustuvien liiketoimintakonseptien kehittämiseen tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota. Tieliikenteen ja merenkulun automaatioon on syntynyt liiketoiminnan kasvualustoja. Data-alan ja älykkään robotiikan osaamista tulee kehittää. Internetin luottamusta heikentäviin ilmiöihin on puututtu sekä kansallisesti että EU- ja kv-tasolla. Lainsäädäntötoimet on käynnistetty parantamaan palvelujen tietoturvasuutta liikenteessä ja viestinnässä sekä muilla yhteiskunnan keskeisillä toimialoilla. Sähköisen tunnistamisen luottamusverkoston edellyttämä lainsäädäntö on pääosin saatettu voimaan ja luottamusverkosto voi aloittaa toimintansa toukokuussa 2017.
Liikenne- ja viestintäverkot muodostavat edellytykset yhteiskunnan	TYYDYTTÄVÄ	Liikenneverkon korjausvelka jatkaa kasvuaan, eikä uusia rahoitusmalleja ole onnistuttu ottamaan käyttöön. Laajakaistan eteneminen haja-




¹ Erinomainen: tavoitteet on ylitetty; hyvä: tavoitteet on saavutettu oleellisin osin; tyydyttävä: kaikkia tavoitteita ei ole saavutettu; välttävä: tavoitteet on jäänyt saavuttamatta merkittävilta osin.



Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet	Arvosana	Analyysi
kehittymiselle ja uudistumiselle.		asutusalueilla on hidasta. Samanaikaisesti paineet yhä nopeammille yhteyksille taajamissa ja liikenneväylien varrella kasvavat. Tarvitaan uusia investointeja viestintäverkkoihin.



1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Liikenne- ja viestintäministeriö on yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden saavuttamiseksi määritellyt painopisteet. Painopisteiden alle ministeriö on asettanut toiminnalliset tulostavoitteet vuosille 2016–2019. Taulukoissa 2–4 on esitetty tulostavoitteiden toteutuma vuoden 2016 loppuun mennessä.

Taulukko 2. Innovatiiviset viestintä- ja liikennepalvelut ylläpitävät hyvinvointia ja luovat kestäväää kasvua sekä kansallista kilpailuetua




Tavoitteiden toteutuminen:  = saavutettiin,  = saavutettiin osittain,  = ei saavutettu


Tulostavoitteet vuodelle 2016–2019	Toteutuma	Analyysi
Painopiste: Liikenteen ja viestinnän palvelumarkkinat ja palvelut		
Henkilö-, tavara- ja postikuljetusten toimiville markkinoille on luotu edellytykset poistamalla markkinoille tulon esteitä ja mahdollistamalla fyysisen liikkumisen ja digitaaliset ratkaisut yhdistävien ovelta ovelle palveluiden syntyminen.		<p>Liikennekaareissa alennettiin markkinoille tulon edellytyksiä linja- ja kuorma-autoliikenteessä (pakollisen rittäjäkoulutuksen poistuminen, pakettiautoliikenteen vapauttaminen, joukkoliikenteen lupien karsiminen) sekä kumottiin taksiliikenteen kiintiöjärjestelmä. Tietoa koskevan sääntelyn myötä luotiin paremmat edellytykset ovelta ovelle palveluille (velvoite avata palveluja koskevat olennaiset tiedot ja lippu- ja maksujärjestelmien rajapintojen avaaminen).</p> <p>Postilain osalta toteutettiin kaksivaiheinen postilakiuudistus (ensimmäinen osa tuli voimaan kesällä 2016 ja toisen osan on tarkoitus tulla voimaan pääosin kesällä 2017). Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa luovuttiin valtioneuvoston myöntämistä toimitiluvista ja siirryttiin ilmoituksenvaraiseen posti-toimintaan.</p> <p>Lisäksi vuoden 2016 aikana on valmisteltu kotimaan henkilöliikenteen avaamista kilpailulle. EU:n neljännen rautatiepaketin mukaiset kotimaan henkilöliikenteen markkinoillepääsyn avaamista koskevat säädökset on pantava täytäntöön helmikuuhun 2019 mennessä.</p> <p>Suomen ja Venäjän välisen valtiosopimuksen mukaisesti rautatieliikenne avattiin kilpailulle Suomen rataverkolla 2016 lopussa.</p>
Käyttäjien tarpeisiin vastaavien liikenteen ja viestinnän palveluiden		Palvelumarkkinoiden käynnistymisen ja uudenlaisten palvelujen tueksi valmisteltiin yhteysalusliikennettä koskeva maksuasetus. Lisäksi valmisteltiin lippu- ja maksujärjestelmäpal-


Tulostavoitteet vuodelle 2016–2019	Toteutuma	Analyysi
<p>saatavuus on varmistettu ja yleispalvelu sekä palveluveloitteet on sopeutettu muuttuvaan toimintaympäristöön.</p>		<p>velun hankintaa.</p> <p>LVM käynnisti vastuuministeriönä Smart Countryside -selvityshankkeen, joka on rakennettu kolmen osa-alueen varaan: 1) digitalisaation hyötyjen kartoitus, 2) asiakaslähtöisyys ja osallisuus digitaalisissa palveluissa ja 3) maaseudun digitaalisten palvelujen sisällöt. Selvityksessä esitetään ehdotuksia vuonna 2017 järjestettäviä kokeiluja varten.</p>
<p>Painopiste: Liikenteen energiareformi</p>		
<p>Uuden teknologian hyödyntämistä, biotaloutta, puhtaita ratkaisuja ja liikenteen energiatehokkuutta on edistetty.</p>	<p style="text-align: center;"></p>	<p>Pariisin ilmastokokouksen päätökset edellyttävät kaikissa liikennemuodoissa päästöjen vähentämistoimia. Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi on luotu edellytyksiä erityisesti lentoliikenteessä ja tieliikenteessä. Lentoliikenteen alalla LVM edisti aktiivisesti kansainvälisen lentoliikenteen markkinaehtoisen päästöjen hyvitysjärjestelmän (GMBM) käyttöönottoa vuosille 2021–2035.</p> <p>Kotimaan liikenteen kasvihuonepäästöjen vähentämistoimet valmisteltiin ja tavoitteet päätettiin kansallisen ilmasto- ja energian laadinnan yhteydessä. Tavoitteena on vähentää liikenteen päästöjä noin puolella vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 tilanteeseen korvaamalla fossiilisia polttoaineita uusiutuville ja vähäpäästöisillä vaihtoehdoilla, ajoneuvojen energiatehokkuutta parantamalla ja liikennejärjestelmän energiatehokkuutta parantamalla. Ilmastolain edellyttämään keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman (KAISU) suunnitelmaan on valmisteltu liikenteen päästöjen vähentämistoimet.</p> <p>EU:n edellyttämä suunnitelma liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta valmistui ja polttoaineiden jakeluvelvoitelain valmistelu käynnistettiin. Tehtiin esityksiä ajoneuvokannan uudistamiseksi taloudellisia ohjauskeinoja hyödyntämällä.</p>
<p>Painopiste: Elinvoimainen media-ala</p>		
<p>Edellytykset media-alan uudistumiselle on luotu.</p>	<p style="text-align: center;"></p>	<p>Komissio antoi toukokuussa 2016 ehdotuksen audiovisuaalisia mediapalveluita koskevan direktiivin muuttamisesta. Ehdotuksen käsittely neuvoston audiovisuaalisten mediapalvelujen työryhmässä alkoi kesäkuussa 2016. Suomi on pyrkinyt vaikuttamaan EU-tasolla sääntelyn uudistamiseen siten, että perinteisiä televisiopalveluita ja internetin välityksellä tarjottavia mediapalveluita koskevan sääntelyn epäsuhtaa korjattaisiin ensisijaisesti purkamalla vanhaa televisiosääntelyä ja siten, että jäljelle jäävä sääntely olisi mahdollisimman teknologianeutraalia.</p> <p>Television teknologiasiirtymän aikataulusta on päätetty, ja siirtymää valmistelevalle T2-työryhmän toimikautta on jatkettu vuoden 2020 loppuun asti. On myönnetty ensimmäinen teräväpiirtokanavanippu Ahvenanmaan maakunnassa.</p>

Tulostavoitteet vuodelle 2016–2019	Toteutuma	Analyysi
		Tehtiin markkinoiden toiminnan kannalta välttämättömiä muutoksia antennitelevision verkkotoimilupiin.

Taulukko 3. Tiedon hyödyntämisestä syntyy uutta liiketoimintaa sekä käyttäjälähtöisiä ja luotettavia palveluita

Tavoitteiden toteutuminen:  = saavutettiin,  = saavutettiin osittain,  = ei saavutettu




Tulostavoitteet vuodelle 2016–2019	Toteutuma	Analyysi
Painopiste: Tiedon hyödyntäminen ja liiketoimintamahdollisuudet		
Digitalisaatiota, automatisaatiota sekä suuria tietoaisteistoja laajasti hyödyntävien uusien liikkumisen palvelujen ja uuden liiketoiminnan synty on mahdollistettu.		<p>Automaation osalta LVM:n hallinnonalan toimenpiteet hallituskaudelle on kartoitettu ja Suomeen on syntynyt tieliikenteen ja merenkulun automaatioon uusia toimijaverkostoja (ekosysteemejä). Uuden liiketoiminnan syntyyn on myös panostettu viestimällä liikennesektorin uusista mahdollisuuksista ja etenkin hyvistä kasvuyritysmahdollisuuksista. EU:n satelliittijärjestelmä Galileon hyödyntäminen mahdollistui 2016 ja ensimmäiset palvelut ovat nyt saatavissa lähinnä koekäyttöön. Tietoisuutta Galileon palvelujen hyödyntämismahdollisuuksista on lisätty.</p> <p>Lainsäädäntö ja normien purku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liikennekaari I-vaihe ja sen toteutus sekä II-vaiheen valmistelu - Liikenneverkon yhtiöittämistä koskevan selvitysehdotuksen valmistelu - Ajoneuvoliikennerekisterilain muutokset joilla tehostetaan ajoneuvojen sähköisiä rekisteröintimenettelyjä ja sähköisen tiedon hyödyntämistä - Radioviestinnän välitystietojen hyödyntämistä edistävä kokeilulaki tuli voimaan 2016 <p>Periaatepäätökset:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiedon hyödyntäminen liiketoiminnassa – periaatepäätös hyväksyttiin valtioneuvostossa 19.5.2016 - Periaatepäätös älykkästä automaatiosta ja robotiikasta hyväksyttiin 2.6.2016 <p>Ministeriö on teettänyt seuraavat periaatepäätösten ja tavoitteen toimeenpanoa tukevat selvitykset:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Selvitys massadatan, omadatan sekä älykkään robotiikan ja automaation osaamistarpeista ja –tarjonnasta valmistui tukemaan osaamisen kasvattamista ja hyödyntämistä tukevien toimenpiteiden suuntaamista. - Kokonaiskuva Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan datan avaamisen ja hyödyntämisen tilasta ja kehittämistarpeista: Massadatan hyödyntäminen yrityksissä –tutkimus (VN-TEAS)

Tulostavoitteet vuodelle 2016–2019	Toteutuma	Analyysi
		<ul style="list-style-type: none"> - Datan anonymisointipalveluita koskeva selvitys - Ostajan oikeudet kuittidataan -selvitys <p>Tavoitetta on lisäksi edistetty verkostojen ja kokeilujen kautta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Taloushallinnon digitalisaatio (TALTIO)-hankkeen työpaketit ja tilaisuudet 9/2016, 11/2016 - Big Data Forumin työn edistäminen - Mydata konferenssi edisti tiedonvaihtoa ja ratkaisujen leviämistä Suomessa ja kansainvälisesti (600 + osallistujaa). - Vaikutettu EU-tasolla Mydata-toimintamallin omaksumiseen (EU komissio huomionnut aiheen ”Building the European Data Economy”-aloitteessa 10.1.2017) - Digitaalisen liiketoiminnan tietosuojafoorumi - tilaisuuksissa 1/2016, 6/2016 ja 11/2016 on lisätty yritysten tietosuojavalmiuksia henkilötietojen käsittelyn osalta. - Galileo -satelliitin tunnettuutta edistettiin pitämällä Suomessa kansainvälinen satelliittipaikannusseminaari. - Mydata Allianssin toimin on vauhditettu kokeiluja ja palveluja yrityksissä sekä suunniteltu pilotteja. Maankoodauskurssi rakensi operaattoritoiminnan pilotin syksyllä 2016. - Robotiikan pyöreän pöydän keskustelut ministerin johdolla - Ministeriöiden väliset robotiikan tapaamiset <p>Liikenteen automaatiassa on tuettu toimijoita kokeilemisessa ja avustettu mm. kokeilualueiden luomisessa. Lisäksi liikenteen automaatiassa on kokeilujen kautta etsitty uusia palvelumahdollisuuksia etenkin kaupunkiliikenteessä. Automaation kokeilut ovat edenneet ja Suomen kokeilut ovat saavuttaneet merkittävää kansainvälistäkin huomiota etenkin tie- ja meriliikenteessä.</p>
Painopiste: Luottamus digitaalisiin palveluihin		
<p>Liikenteen ja viestinnän palvelumuodot sekä liiketoimintamallit ovat kehittyneet. Käyttäjien turvallisuuden kohdistuvat riskit ovat hallittavissa.</p>		<p>Ministeriö valmisteli yhteistyössä keskeisten elinkeinoelämän toimijoiden ja viranomaisten kanssa kansallisen tietoturvastrategian, jolla lisätään luottamusta internetiin ja digitaalisiin palveluihin. Strategian tavoitteita on toteutettu muun muassa seuraavin toimenpitein:</p> <ul style="list-style-type: none"> - LVM on valmistellut elokuussa voimaan tulleen EU:n verkko- ja tietoturvadirektiivin kansallista täytäntöönpanoa. Työtä tukemaan on asetettu laajapohjainen työryhmä. - LVM on vaikuttanut komissioon tietosuojan ja tietoturvalisyyden huomioimiseksi EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden kehittämisstrategian mukaisessa sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin uudelleentarkastelussa sekä osallistunut EU:n tietosuoja-asetuksen edellyttämien




Tulostavoitteet vuodelle 2016–2019	Toteutuma	Analyysi
		<p>muutostarpeiden arviointiin oikeusministeriön johtamassa työryhmässä.</p> <ul style="list-style-type: none"> - LVM valmisteli hallituksen esityksen vahvan sähköisen tunnistamisen lainsäädännön uudistamiseksi ja loi siten edellytykset 1.5.2017 käynnistyvän sähköisen tunnistamisen luottamusverkoston syntymiselle. Lisäksi ministeriö on käynnistänyt säädöshankkeen esteiden poistamiseksi ensitunnistamisen ketjutukselta. - LVM valmisteli kesällä 2016 voimaan tulleen kokeilulain, jolla on mahdollistettu uudenlaista, radioviestinnän anonymisoitujen välitystietojen käsittelyyn perustuvaa liiketoimintaa. - Ministeriö on arvioinut tietoturvallisuuden ja tietosuojaan toteutumista mm. siviili-ilmailun turvallisuutta koskevan EU:n asetuksen valmistelussa (ns. EASA-asetus) sekä EU:n IV rautatiepaketin kansallisessa täytäntöönpanossa. - Ministeriö on osallistunut tietoturvallisuutta ja tietosuojaan liittyvien riskien hallintaa kehittävään EU:n ja kansainväliseen tason yhteistyöhön. - Lisäksi LVM on tukenut mm. digitaalisten palvelujen luotettavuuden parantamiseen, anonymisointiin ja standardointiin liittyviä tutkimus- ja kehityshankkeita sekä lisännyt digitaalisen liiketoiminnan tietosuojafoorumien tilaisuuksilla yritysten valmiuksia henkilötietojen käsittelyyn. <p>LVM valmisteli muiden hallinnonalojen kanssa yhteistyönä tieliikenteen turvallisuuden parantamista koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen (7.12.2016), jossa määritellyjä tavoitteita on toteutettu seuraavin toimenpitein:</p> <ul style="list-style-type: none"> - LVM on valmistellut tieliikennelain kokonaisuudistuksen yhteydessä lainsäädäntömuutokset tieliikennevirhemaksun käyttöön ottamiseksi ja sanktiomenettelyjen keventämiseksi. - LVM valmisteli loppuvuonna 2016 voimaan tulleen alkolukolain, jolla pyritään tehostamaan alkolukon käyttöä ja siten vähentämään alkoholin vaikutuksen alaisena ajamista. Ministeriö on vaikuttanut komissioon alkolukkojen saatavuuden ja käytön lisäämiseksi EU:ssa. - LVM valmisteli valtioneuvoston asetuksen tieliikennettä koskevaan Wienin yleissopimukseen tehtyjen ajoneuvojen automatisaatiota koskevien muutosten voimaansaatamisesta. - LVM valmisteli vuoden 2017 alussa voimaan tulleen valtioneuvoston asetuksen, jolla uudistettiin raskaan liikenteen talvirengassäännökset liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta parantavalla tavalla. - Ministeriö on kartoittanut hallituskauden keskeisimpiä toimenpiteitä liikenteen älykkään ja turvallisen automatisaation edistämiseksi sekä arvioinut keinoja hankkia, ja-

Tulostavoitteet vuodelle 2016–2019	Toteutuma	Analyysi
		<p>kaa ja hyödyntää automaattisesta liikenteestä syntyvää tietoa liikenteen turvallisuuden parantamiseksi.</p> <p>LVM on EU:ssa siviili-ilmailun turvallisuutta koskevanasetuksen (ns. EASA-asetus) valmistelussa vaikuttanut korkean turvallisuustason ylläpitämiseksi sekä ilmailutoimialan kilpailukyvn, talouskasvun ja sisämarkkinoiden edistämiseksi. Suomi on vaikuttanut myös mahdollistavan sääntelykehysten luomisessa miehittämättömälle ilmailulle.</p> <p>LVM on valmistellut ja voimaansaattanut vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevien kansainvälisten sopimusten (ns. ADR ja RID-sopimukset) muutokset sekä jatkanut vaarallisten aineiden kuljetuslain uudistuksen valmistelua.</p> <p>LVM on vaikuttanut EU:ssa matkustaja-alusten turvallisuutta koskevien direktiiviehdotusten käsittelyssä turvallisuustason ylläpitämiseksi sekä sääntelyn selkeyttämiseksi ja hallinnollisen taakan keventämiseksi.</p> <p>LVM valmisteli laivavarustelain syksyllä 2016 voimaan tulleet muutokset, joilla pantiin kansallisesti täytäntöön laivavarusteita koskevan direktiivi. Muutokset kohdistuivat mm. laivavarusteita koskevien tietojen käsittelyyn ja merkintöihin sekä viranomaisten tiedonsaantioikeuksiin sekä velvoitteisiin korjata puutteellisia varusteita.</p> <p>LVM on valmistellut merilain muuttamiseksi hallituksen esitystä, jolla mm. sallittaisiin sähköisten laivapäiväkirjojen käyttö ja edistettäisiin siten digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristön luomista.</p> <p>LVM valmisteli Suomen ja Venäjän välisen rautatieliikennesopimuksen voimaantulon johdosta vaadittavat muutokset rautatielakiin. Säännöksillä tarkennetaan vaatimuksia rautatieyrityksen turvallisuustodistuksesta sekä maiden välisessä rautatieliikenteessä käytettävistä kalustoyksiköiden käyttöönotosta.</p>

Taulukko 4. Liikenne- ja viestintäverkot muodostavat edellytykset yhteiskunnan kehittymiselle ja uudistumiselle

Tavoitteiden toteutuminen:  = saavutettiin,  = saavutettiin osittain,  = ei saavutettu

Tulostavoitteet vuodelle 2016–2019	Toteutuma	Analyysi
Painopiste: Liikenne- ja viestintäverkot		
<p>Verkot ovat mahdollistaneet tietoon perustuvien liikenne- ja viestintäpalveluiden kehittämisen.</p>		<p>Liikenne- ja viestintäpalveluiden palvelutasoa on käsitelty liikenneverkkoyhtiötä koskevan selvityksen ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) valmisteluun liittyen.</p> <p>LVM on selvittänyt yhteistyössä Viestintäviraston ja Liikenneviraston kanssa verkkoihin kohdistuvia kehittämistarpeita lyhyellä ja pitkällä aikavälillä huomioiden digitalisaation ja automaation mahdollisuudet. Työ valmistuu helmikuussa 2017. Ulkopuolisilta selvityshenkilöiltä on tilattu näkemys liikenne- ja viestintäjärjestelmän tilasta vuosina 2030 ja 2050 sekä erityis keinoista tavoitellaan pääsemiseksi. Työ valmistuu huhtikuussa 2017.</p> <p>Suomen poliittisia kantoja vuoden 2019 maailman radiotaajuuskonferenssiin (WRC) valmistelemaan on perustettu kansallinen työryhmä. Kansallinen 5 G tietämys ja yhteistyö on lisääntynyt ja kansainvälisesti on vaikutettu siihen, että 5G-tekniikalle tullaan osoittamaan riittävästi tarkoituksenmukaisia taajuuksia.</p> <p>Mobiililaajakaistan kapasiteetin lisäämiseksi on pidetty huutokauppa ja myönnetty toimiluvat 700 MHz:n taajuusalueelle. Lisäksi on vaikutettu aktiivisesti 600–700 MHz:n taajuuksia (UHF-taajuuksia) koskevan EU-päätöksen sisältöön pyrkimyksenä se, että mahdollistettaisiin UHF-alakaistan käyttäminen myös mobiilipalveluille.</p> <p>EU:n verkkovierailu- ja verkkoneutraaliteettiasetuksen (ns. TSM-asetus) johdosta ehdotetut kansalliset lainsäädäntömuutokset on käsitelty ja saatettu voimaan.</p> <p>EU:n sääntelyn uudistamiseen ja sääntelyn sujuvoittamiseen on vaikutettu etenkin radiotaajuuspolitiikan sekä muiden liikenne- ja viestintäverkkojen osalta lisäksi osallistumalla esimerkiksi EU:n sähköisen viestinnän säädöskehityksen uudistamiseen ja EU:n radiotaajuuspolitiikkaryhmän työhön. Tämän lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö on pyrkinyt vaikuttamaan aktiivisesti vireillä olevaan verkkovierailua (roaming) koskevaan uuteen EU-sääntelyyn kansallisen viestintämarkkinan kilpailukyvyyn ja investointien sekä edullisten käyttäjähintojen turvaamiseksi, mutta Suomen kannat eivät edenneet.</p> <p>Yhteistyössä Liikenneviraston kanssa on aloitettu suunnitelman teko ERMTS:n käyttöönotosta rautatieliikenteessä (automaation hyödyntäminen)</p>

Tulostavoitteet vuodelle 2016–2019	Toteutuma	Analyysi
		<p>LVM on edistänyt laajakaistan kysyntää ja tarjontaa antamalla 1.6.2016 laajakaistan toimeenpano-ohjelman. Ohjelmassa pyritään ensisijaisesti markkinaehtoisesti ja teknologianeutraalisti edistämään kiinteää- ja mobiilia laajakaistaa muun muassa kannustamalla yksityistä sektoria investoimaan kiinteiden yhteyksien rakentamiseen, helpottamalla kaapeleiden sijoittamista valtion teiden varteen sekä luomalla edellytyksiä 5G-tekniikan käyttöönotolle. Lisäksi kiinteiden laajakaistayhteyksien saatavuutta edistettiin valmistelemalla lakimuutos, jolla lievennetään lain laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla määritellyjä julkisen tuen ehtoja.</p>
<p>Liikenne- ja viestintäyhteyksien saatavuus ja toimintavarmuus on turvattu.</p>		<p>Liikenneviraston kanssa yhteistyössä on valmisteltu korjausvelan vähentämisen ohjelma sekä kehitetty valintakriteereitä huomioiden asiakkaiden tarpeet, korjausvelan hallinta ja digitalisaatio.</p> <p>Haja-asutusalueiden nopea laajakaista -hanke on jatkunut ja sitä koskevan laajakaistatukilain muutosta on valmisteltu. Yhteisrakentamislaki on astunut voimaan 1.7.2016.</p> <p>Yksityistielain kokonaisuudistuksen valmistelu on pitkällä, ja hallituksen esitys on tarkoitus antaa keväät-kesällä 2017. Maantielakia ja ratalakia sujuvoitettiin ja yhtenäistettiin sekä otettiin käyttöön eräissä tienpidon lupasioissa ilmoitusmenettelyitä. Luotsauslakia uudistettiin vastaamaan nykyisen toimintaympäristön edellytyksiä.</p>
<p>Kaupunkiseuduilla on edistetty sopimusperusteista yhteistyötä.</p>		<p>MAL-sopimukset laadittiin ja hyväksyttiin neljälle suurelle kaupunkiseudulle. Lisäksi on osallistuttu kasvusopimusneuvotteluihin sekä edistetty liikenne- ja viestintäpalveluiden kokeiluja.</p>
<p>Painopiste: Liikennejärjestelmän rahoitus ja taloudellinen ohjaus</p>		
<p>Edellytykset liikenteen infrastruktuurin ja ylläpidon kestäväälle rahoitukselle on luotu.</p>		<p>Pyrittiin hillitsemään korjausvelan kasvua kohdistamalla rahoitusta valittujen kriteerien mukaisesti.</p> <p>LIVE -hankkeeseen liittyen valmisteltiin selvitys liikenneverkko-yhtiön perustamisesta ja siihen liittyvistä taloudellisista ja oikeudellisista kysymyksistä.</p> <p>Jäänmurron toimintasuunnitelman valmistelu on käynnistetty.</p>

1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

31.10.41 Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon

Määrärahalla avustetaan Finavia Oyj:n ulkopuolisten lentokenttien toiminta- ja investointimenoja. Avustusten myöntämistä rajoittaa EU:n lentoasemien ja lentoyhtiöitä koskevat valtiontukisuoventaviivat (2014/C 99/03). Momentille myönnettiin 1 150 000 euroa, josta 150 000 euroa oli varattu Seinäjoella sijaitsevalle, Rengonharjusäätiön omistamalle lentokentälle.

Finavia Oyj myi vuonna 2015 Lappeenrannan lentoaseman Saimaan Lentoasema säätiölle ja Lappeenrannan Lentoasema Oy -yhtiölle. Samassa yhteydessä valtio sitoutui tukemaan lentoaseman toimintaa vuosina 2016–2019. Lappeenrannan lentoaseman on tarkoitus olla itsekannattava lentoasema 2020-luvun alussa. Liikenne- ja viestintäministeriö myönsi vuonna 2016 Lappeenrannan Lentoasema Oy:lle 313 658 euron avustuksen ei-taloudelliseen toimintaan (lennonvarmistus- yms. palveluihin) sekä 686 342 euron avustuksen taloudelliseen toimintaan eli yhteensä miljoona euroa. Taloudellisen toimintatuen myöntämisen ehtona oli EU-komissiolle tehtävä valtioneuvoston ilmoitus ja komission hyväksyntä. Komissio hyväksyi 5.1.2017 tehdyllä päätöksellä toimintatuen myöntämisen Lappeenrannan Lentoasema Oy:lle.

Liikenne- ja viestintäministeriö myönsi valtionavustusta Seinäjoen Rengonharjun lentoasemalle 150 000 euroa ei-taloudelliseen toimintaan. Rengonharjun säätiö lopetti lentoasematoiminnan ja avustus siirtyi sellaisenaan lentoasematoimintaa jatkamaan perustetulle Seinäjoen Lentoasema Oy:lle. Mikkelin lentoasemalle myönnettiin 315 795 euroa ei-taloudellisen toiminnan tukemiseen. Tämä oli mahdollista, koska kyseessä on siirtomääräraha ja vuoden 2015 määrärahaa oli käyttämättä. Mikkelin lentoasema on palvellut lähinnä sotilasilmailua.

31.30.42 Valtionavustus koulutuksesta

Määräraha on tarkoitettu rautatiealan toimijoista riippumattomalle ja laaja-alaista rautatiealan ammatillista koulutusta eri tehtäviin tarjoavalle oppilaitokselle tai osakeyhtiölle. Koulutuskorvausta myönnettiin Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy:lle (KRAO) 841 000 euroa. KRAO on riippumaton rautatiealan ammatillista koulutusta tarjoava oppilaitos, jolla on Liikenneviraston hyväksymä koulutuslaitosoikeus sekä Liikenteen turvallisuusviraston oppilaitoshyväksyntä.

31.30.46 Alusinvestointien ympäristötuki

Vuoden 2013 talousarviossa myönnettiin valtuus käytössä oleviin aluksiin tehtävien ympäristönsuojelun tasoa parantavien jälkiasennettavien laitteiden investointikustannusten tukemiseen enintään 30 miljoonalla eurolla. Valtion vuoden 2014 toisessa lisätalousarviossa momentin perustelujen täydennettiin siten, että siltä osin kuin valtuutta ei ollut käytetty saatiin myöntää avustuksia varustamoiden uudisalusten ympäristöperusteisten investointien tukemiseen. Myöntöpäätöksiä voitiin tehdä vuoden 2014 loppuun asti. Uudisalusten avustusten maksatukset tapahtuivat investointien toteutuessa jälkikäteen vuosina 2015–2016.

Tuen tavoitteena on ollut lieventää varustamoille aiheutuvaa kustannusrasitetta alusten rikki-päästöjen vähentämistä koskevan normin tullessa voimaan vuoden 2015 alussa. Lisäksi uudisalusten osalta yrityksiä on kannustettu uutta polttoaineteknologiaa käyttävien alusten rakentamiseen. Tukiohjelma oli määräaikainen ja päättyi vuoden 2016 lopussa. Vuonna 2016 tukea maksettiin yhteensä 3,3 miljoonaa euroa, joka kohdistui kahteen uudisalukseen.

Tukiohjelman aikana tukea haettiin ja myönnettiin enemmän kuin sitä lopulta käytettiin. Alusinvestointien ympäristötuesta jäi käyttämättä 16,7 miljoonaa euroa. Ministeriö teettää ulkopuolisen arvioinnin tukiohjelmasta vuonna 2017.

31.30.51 Luotsauksen hintatuki

Luotsia käyttävä alus on velvollinen suorittamaan luotsausmaksua. Luotsauspalveluista luotsausyhtiö Finnpilot Pilotage Oy perii kiinteään yksikköhintaan perustuvan maksun, joka määräytyy aluksen nettovetoisuudesta ja todellisen luotsatun matkan perusteella. Saimaan kanavalla ja Saimaan vesistöalueella peritään kuitenkin alennettuun yksikköhintaan perustuvaa maksua, joka on enintään kaksi kolmasosaa varsinaisesta yksikköhinnasta. Alemman yksikköhinnan tarkoituksena on kompensoida meriliikenteeseen verrattuna pitempiä luotsausmatkoja. Saimaan alueen luonnonolosuhteet aiheuttavat pidemmät luotsausmatkat.

Yhtiölle korvataan alennetusta yksikköhinnasta luotsausyhtiölle aiheutuvat tulonmenetykset. Korvaus on valtion talousarvion perustelujen mukaan enintään Saimaan alueen (ml. kanava) alijäämän suuruinen. Vuonna 2016 hintatukea myönnettiin valtionyhtiö Finnpilot Pilotage Oy:lle 4,2 miljoonaa euroa. Luotsauksen hintatuen korvaamisperiaatteet muutettiin vuoden 2016 alusta luotsauslain mukaisesti koskemaan alennettua yksikköhintaa ja toteutuneita luotsausmatkoja.

31.30.63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen

Joukkoliikenteessä tavoitteena on kaupunkiseutujen kilpailukykyisen joukkoliikenteen lisäksi turvata jokapäiväiset liikkumistarpeet ja liikkumisen tasa-arvo eli peruspalvelutaso. Ministeriön vastuulla oli henkilöjunaliikenteen palveluostot. Muulta osin valtion talousarviossa osoitettu rahoitus oli Liikenneviraston sekä ELY-keskusten käytössä ja vastuulla.

Hallitusohjelman säästötavoitteiden mukaisesti joukkoliikenteen ostoihin oli käytettävissä merkittävästi vähemmän rahaa kuin aiempina vuosina. Lähes koko 15 miljoonan euron säästöt kohdistettiin raideliikenteen ostoihin. Edellinen liikenne- ja viestintäministeriön sekä VR-Yhtymä Oy:n välinen ostoliikennesopimus päättyi vuoden 2015 lopussa ja osapuolet neuvottelivat uuden sopimuksen vuosille 2016–2019. Sopimuksen arvo on 120,68 miljoonaa euroa. Sopimus kattaa sekä kaukoliikenteen ostot että Helsingin seudun lähiliikenteen ostot Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) alueen ulkopuolisilta rataosilta. Uuden ostoliikennesopimuksen myötä määräraha junaliikenteen ostoon alenivat 2015 vuoden 43,7 miljoonan euron tasosta 30,17 miljoonaan euroon. Ostomäärärahoja leikattiin siis noin 30 prosenttia.

Ministeriö ostaa henkilöjunaliikenteen palveluja sekä lähijunaliikenteessä että kaukoliikenteessä. Lähijunaliikenteen ostojen tarkoituksena on ollut mahdollistaa korkeampi palvelutaso, kuin mihin lipputulot antavat mahdollisuuden. Valtio on ostanut Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL:n) alueen ulkopuolista liikennettä Helsingin ja Riihimäen sekä Helsingin ja Lahden välisiltä rataosuuksilta. Kaukojunaliikenteen tukemisessa tavoitteena on ylläpitää ja nostaa junaliikenteen palvelutasoa ja joukkoliikenteen kulkutapaosuutta. Junaliikenteen ostoilla tyydytetään tarpeelliseksi arvioituja alueellisia ja valtakunnallisia matkustustarpeita siltä osin kuin näitä palveluja ei pystytä järjestämään markkinaehtoisesti.

VR:llä on henkilöjunaliikenteen yksinoikeus. Tämän yksinoikeuden vastineeksi VR on veloitettu ajamaan myös ns. velvoiteliikennettä, joka ei ole liiketaloudellisesti kannattavaa, mutta josta valtio ei erikseen suorita korvausta. Velvoiteliikenteestä voi koitua yksinoikeussopimuksen mukaan VR:lle enintään 20 miljoonan euron tappio. Liikenne- ja viestintäministeriön päätöksellä VR:n velvoiteliikennettä lisättiin merkittävästi maaliskuusta 2016 alkaen. Päätös on voimassa joulukuuhun 2016 asti ja loppuvuodesta ministeriö antoi päätöksen velvoiteliiken-

teen tarjonnasta vuodelle 2017. Tavoitteena on ollut pitkäjänteinen ratkaisu, jossa on huomioitu käyttäjien tarpeet ja junaliikenteen kokonaisuus.

31.40.43 Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen

Hankkeen toteuttaja lopetti hankkeen vuoden 2015 lopulla, eikä toimintaa ole ollut kaudella 2016.

1.4 Toiminnallinen tehokkuus

1.4.1 Toiminnan tuottavuus

Hallitusohjelman mukaisesti julkiselle taloudelle on päätetty välttämättömät sopeutustoimet. Näihin liittyen hallinnon osalta on päätetty kirjanpitoyksiköiden kirjanpidon ja tilinpäätöksen siirtämisestä kokonaisuudessaan Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen Palkeiden lakisääteiseksi tehtäväksi 1.10.2017 alkaen. Ministeriö on siirtänyt kyseessä olevia taloushallintotehtäviä Palkeiden hoidettavaksi jo vuoden 2016 aikana aiheutuen ministeriön tarpeesta järjestellä taloushallintotehtäviä uudelleen.

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut monivuotiset toiminnallisen tehokkuuden tavoitteet vuosille 2016–2019 yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden saavuttamiseksi. Toiminnallisen tehokkuuden tavoite on, että kokonaistuottavuus paranee vuosittain 2 % ja työn tuottavuus 1 % suhteessa edelliseen vuoteen.

Taulukko 5: Toiminnallinen tehokkuus

	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019
Työn tuottavuuden kehittyminen + 1 %	24	-10	0,0	1	1	1
Kokonaistuottavuuden kehittyminen + 2 %	22	3	7,1	2	2	2

Kokonaistuottavuus nousi 7,1 ja työn tuottavuus säilyi ennallaan vuonna 2016 suhteessa edelliseen vuoteen. Työn tuottavuuteen vaikuttaa tiettyjen hallinnollisten tehtävien siirtyminen valtioneuvoston hallintoyksikköön keväällä 2015.

1.4.2 Toiminnan taloudellisuus

Ministeriön toiminnasta aiheutuvat toimintamenomäärärahalla katettavat kustannukset olivat 13,433 miljoonaa euroa. Kustannukset vähenivät 1,1 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilöstömenot vähenivät 0,334 miljoonaa euroa, vuokrat 0,366 miljoonaa euroa ja palvelujen ostot 0,391 miljoonaa euroa. Ministeriön toiminnasta aiheutuvista kustannuksista henkilöstömenot olivat suurimmat 10,470 miljoonaa euroa ja muut menot yhteensä 3,076 miljoonaa euroa. Tuottoja ministeriö sai yhteensä 0,114 miljoonaa euroa.

Ministeriössä otettiin käyttöön valtion yhteinen talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä Kieku 1.4.2016. Kustannusten jakautuminen ohjaus- ja tukitoimintoihin perustuu Kiekussa tehtävään työaikakirjanpidon sekä menojen ja tulojen kohdentamiseen toiminnoille. Tammi-maaliskuun 2016 muut menot on Kiekun käyttöönoton yhteydessä konvertoitu toiminnoille. Henkilöstömenojen konvertoiminen toiminnoille ei ollut mahdollista.

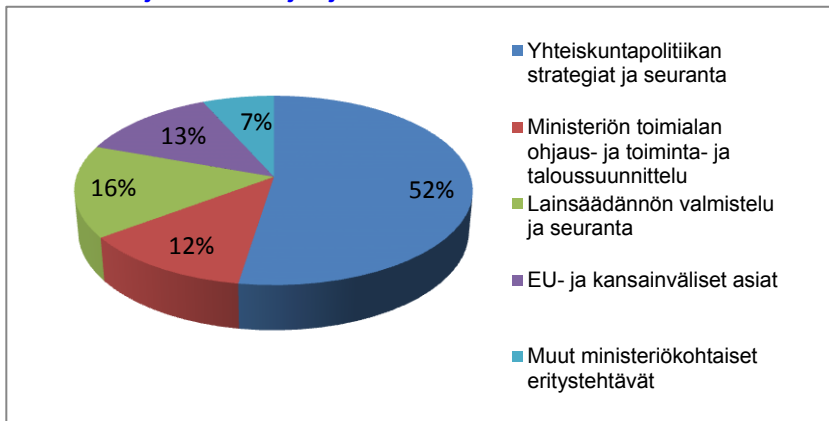
Tukitoimintojen kustannukset 2,867 miljoonaa euroa, on vyörytetty ohjaustoiminnoille toteutuneiden henkilötyövuosien suhteessa. Vyörytyksessä on otettu huomioon myös tammi-maaliskuun 2016 kustannukset.

Toiminnasta aiheutuvat vyörytetyt kustannukset jakautuvat ohjaustoiminnoissa tehtävittäin seuraavasti: Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta 7,049 miljoonaa euroa (52 %), ministeriön toimialan ohjaus ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta 1,651 (12 %) miljoonaa euroa, lainsäädännön valmistelu ja seuranta 2,112 miljoonaa euroa (16 %), EU- ja kansainväliset asiat 1,724 miljoonaa euroa (13 %) sekä muut ministeriökohtaiset erityistehtävät 0,896 miljoonaa euroa (7 %).

Taulukko 6: Ohjaustoiminnoille vyörytetyt kustannukset vuonna 2016

	YHTEENSÄ	HENKILÖSTÖMENOT	MUUT MENOT	TUOTOT
	EUR	EUR	EUR	EUR
Ohjaustoiminnot	13 432 963	10 470 884	3 076 032	-113 952
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seur	7 049 509	5 343 664	1 727 847	-22 002
Ministeriön toimialan ohjaus- ja toimint	1 651 289	1 373 826	280 861	-3 397
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	2 112 021	1 910 578	212 269	-10 825
EU- ja kansainväliset asiat	1 723 868	1 041 028	757 133	-74 293
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	896 276	801 788	97 923	-3 435

Kaavio 1: Ohjaustoimintojen jakauma vuonna 2016



Edellä esitettyihin kustannuksiin sisältyy harjoittelijoiden palkkakustannuksia yhteensä 0,114 miljoonaa euroa (6 HTV). Ministeriöllä ei ole esitettävissä vertailutietoja organisaatiouudistuksen ja Kieku-järjestelmän käyttöönoton vuoksi.

Laki valtioneuvostosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (1137/2014), astui voimaan 1.3.2015. Valtioneuvoston kanslia (VNK) vastaa valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteisistä hallinto- ja palvelutehtävistä, joten toimintoja siirrettiin ministeriöistä valtioneuvoston hallintoyksikköön (VNHY).

Seuraavassa taulukossa on esitetty VNHY:n määrärahoihin kohdentuvat kustannukset liikenne- ja viestintäministeriön osalta vuosilta 2015 - 2016. Pääosa menoista on vyörytetty ministeriölle henkilömäärien suhteessa. Tila- ja virastopalveluista kuljetus- ja edustustilapalvelut, turvallisuus- ja käännöspalveluista ulkoistetut käännöspalvelut sekä henkilöstöpalveluista työterveyshuollon palvelut ja KELA-palautus on kohdennettu aiheuttamisperiaatteen mukaan. Liikenne- ja viestintäministeriön osalta palvelutuotannon kustannukset olivat 4,1 miljoonaa euroa vuonna 2016. Liikenne- ja viestintäministeriön kehyksestä on siirretty määrärahaa valtioneuvoston hallintoyksikölle yhteensä 4,7 miljoonaa euroa.

Taulukko 6. VNHY:n palvelutuotannon kustannukset 2015 (10 kk) - 2016

(1000 euroa)	2015 (10 kk)	2016
Tietotoimiala	993	1 188
Tila- ja turvallisuustoimiala	2 115	2 229
Sisäisen viestinnän palvelut	7	
Tietotuki ja julkaisupalvelut	19	90
Käännöspalvelut	167	455
Henkilöstöpalvelut	131	125
Muut VN yhteiset kustannukset	13	30
Palvelutuotannon kustannukset yhteensä	3 446	4 116

1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Ministeriön maksullisen toiminnan tuotot muodostuivat valtion maksuperustelain nojalla säädetyn liikenne- ja viestintäministeriön maksullisista suoritteista annetussa asetuksessa (170/2015) hinnoitelluista julkisoikeudellisista suoritteista ja erillislakien mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista.

Maksuperustelain mukaisten julkisoikeudellisiin suoritteiden tuotot 1 170 euroa kertyivät tieliikennettä ja vesiliikennettä koskevista luvista. Liiketaloudellisiin perustein hinnoitelluista muista maksullisista suoritteista ei kertynyt tuottoja. Tuotot erillislakien mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista olivat yhteensä 11 000 euroa. Ne muodostuivat tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) ja postilain (415/2011) mukaisista hakemusmaksuista. Yhteensä tuotot olivat 12 170 euroa ja laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 16 200 euroa.

Taulukko 7. Maksullisen toiminnan tuotot

(euroa, ilman arvonlisäveroa)	2014	2015	2016
Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet	1 070	1 370	1 170
Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet	-	-	
Erillislakien mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet	55 000	27 000	11 000
Yhteensä	56 070	28 370	12 170

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmia ei laadittu, koska kaikkien maksullisen toiminnan osa-alueiden tuotot jäivät alle miljoona euroa. Maksullisen toiminnalle ei ollut asetettu kustannusvastaavuustavoitetta.

1.4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja saatiin Pirkanmaan liitolta 4 793,75 euroa liittyen Bothnian Green Logistic Corridor hankkeeseen.

Taulukko 8. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot

(euroa, ilman arvonlisäveroa)	2014	2015	2016
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot EU:lta	- 31 351	0	
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta	13 800	0	
Muut yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot	16 202	8 892	4 794
Yhteensä	- 1 349	8 892	4 794

Ministeriö oli mukana EU:n aluekehitysrahaston osittain rahoittamassa Bothnian Green Logistics Corridor -hankkeessa, joka oli käynnissä vuosina 2011–2014. Hankkeella edistettiin vihreä korridorikonseptien hyödyntämistä multimodaalisissa logistiikkaketjuissa muun muassa kuljetus- ja vaihtoterminaaleja sekä rajanylityspaikkojen kehittämällä. Lisäksi hankkeessa pilotoitiin ympäristöystävällisiä kuljetusmuotoja ja selvitettiin Botnian korridorin infrastruktuurin vaikutuksia teollisuuden ja aluetalouden kasvuun sekä luodaan yhteistyöverkosto logistiikka-alan toimijoille Botnian korridorin alueella. Hankkeesta ei aiheutunut kuluja vuonna 2016.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmaa ei laadittu, koska toiminnan tuotot jäivät alle miljoona euroa. Ministeriön yhteisrahoitteiselle toiminnalle ei ollut asetettu kustannusvastaavuustavoitetta.

1.5 Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 9. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

	2014	2015	2016
Hallituksen esitykset	34	18	21
Asetukset	47	50	41
EU-asiat	106	80	107
Maksuasetukset	4	5	8
Toimiluvat ja muut lupapäätökset	62	18	10
Sopimukset	35	34	32
Tukipäätökset	47	88	9
Eduskuntakyselyt	107	85	76
Julkaisut (sisältää tutkimusjulkaisut)	38	20	17

Hallituksen esitysten määrä säilyi lähes samalla tasolla kuin vuonna 2015. Asetusten määrä väheni vuoteen 2015 verrattuna yhdeksällä, ollen kuitenkin lähellä aikaisempien vuosien tasoa. EU-asioiden määrä nousi jonkin verran edellisvuodesta. Komissio antoi vuoden 2016

aikana lukuisia lainsäädäntö- ja politiikka-aloitteita, kun taas vuonna 2015 aloitteita oli vähemmän uuden komission aloitettua toimintansa vasta vuoden 2014 lopussa.

Maksuasetusten määrä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna kolmella, aiheutuen asetusten muutostarpeista. Toimilupien ja lupapäätösten määrä laski edellisvuodesta kymmeneen. Maksuperustelain mukaisia lupia myönnettiin seitsemän ja erillislakien mukaisia ohjelmistolupia kolme. Tietoyhteiskuntakaaren mukaiset ohjelmistotoimiluvat digitaaliseen televisio- ja radiotoimintaan haetaan Viestintävirastolta, joten ministeriö myöntää vain pitkäaikaiset tietoyhteiskuntakaaren 285 §:n 1momentin mukaiset verkkotoimiluvat.

Tukipäätöksiä annettiin yhdeksän. Määrän pienentyminen aiheutuu momentin 31.01.40 Eräät valtionavut siirtymisestä opetus- ja kulttuuriministeriölle. Tämän lisäksi vuoden 2015 avustuspäätösten määrää kasvatti kertaluonteisesti myönnettyt mediainnovaatiopalkinnot.




Kansanedustajien kirjallisten kysymysten määrä oli 76 vähentyen edellisiin vuosiin nähden.




Julkaisumäärä väheni edelleen vuonna 2016. Julkaisumäärien vähenemiseen vaikuttaa tehtävien siirto valtioneuvoston hallintoyksikköön 1.3.2015 alkaen.

1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu




Liikenne- ja viestintäministeriö on toiminnallisten tulostavoitteiden lisäksi asettanut toimintatapoja koskevia tavoitteita ja lähtökohtia vuosille 2016–2019, jotka liittyvät konserniyhtenäisyyden edistämiseen. Seuraavana on tavoitteiden toteutuma vuoden 2016 loppuun.

Taulukko 10. Konserniohjaus ja ministeriön yhteiset

(tavoitteiden toteutuminen:  = saavutettiin,  = saavutettiin osittain,  = ei saavutettu)




Tulostavoitteet vuodelle 2016–2019	Toteutuma	Analyysi
Konserniyhtenäisyys		
Konserniyhtenäisyys on varmistettu ja virastojen roolit ovat selkeät.		Strategiakarttatyökalu on kehitetty perusominaisuuksiltaan käyttöönotettavaksi. Työkaluun on syötetty virastojen v. 2016 tulostavoitteet yhdessä virastojen kanssa. Työkalun toimivuutta on samalla tarkistettu ja tehty havaittuja parannus- ja korjaustarpeita. Työkalun toimivuuden ja ominaisuuksien kehittämistä (mm. syy-seuraussuhdeketju ja johdon raportointi) jatketaan vuonna 2017. Kieku on käyttöönotettu aikataulun mukaisesti 1.4.2016. Talous- ja henkilöstöhallinnon prosessit on yhteen sovitettu valtionhallinnon yhtenäisten toimintamallien mukaisiksi.
Budjetointiprosesseja on kehitetty ja digitalisoitu.		Budjetointiprosessin digitalisointia kehitetään VM:n linjaamalla tavalla. Suunniteltu OmaBuketin käyttöönotto keskeytettiin VM:n linjattua ettei järjestelmää laajenneta hallinnonalojen virastoihin.
Konsernin sisäinen tiedonkulku on ollut toimivaa ja ulkoinen viestintä on ollut johdonmukaista		Konsernin sisäinen tiedonkulku on edistynyt suhteellisen hyvin. Viestinnän ja tiedonkulun linjaukset hyväksyttiin konserniohjauksen johtoryhmässä 15.2.2016.

Tulostavoitteet vuodelle 2016–2019	Toteutuma	Analyysi
ja yhtenäistä.		Viestinnän koordinoitua yhteisistä hankkeista on tiivistetty virastojen kanssa.
KV- ja EU-vaikuttaminen		
Hallinnonalan KV- ja EU-vaikuttaminen on ollut tuloksellista, suunnitelmallista ja hallinnonalan politiikkaprioriteettien mukaista.		<p>Kärkihankkeita ja ministeriön politiikkaprioriteetteja edistettiin erittäin aktiivisesti kymmenillä ministerin kv. vierailuilla, tapahtumilla ja tapaamisilla. Ministeri teki mm. neljä onnistunutta vienninedistämismatkaa ja tapasi useita kertoja pohjoismaisia kollegoitaan sekä venäläiset kollegansa. Myös ministeriön virkamiesjohto ja asiantuntijat osallistuivat aktiivisesti kv. ja EU-vaikuttamiseen. Kahdenvälistä yhteistyötä Venäjän kanssa on jatkettu sekä liikenteen että viestinnän aloilla, ja se on ollut tiivistä ja jatkunut aktiivisesti ministeriöiden välillä eri työryhmissä.</p> <p>LVM toi kansainväliseen keskusteluun uusia rohkeita ideoita liikenteen ja viestinnän globaalien haasteiden ratkaisemiseksi ja näille ajatuksille saatiin myös laaja tuki. Tämä työ vahvisti Suomen edelläkävijäasemaa erityisesti liikenne palvelu -ajattelussa ja tulevaisuuden viestintäyhteyksissä ja -palveluissa. EU-asioissa aloitettiin valmistautuminen Brexit-neuvotteluihin ja vuoden 2019 puheenjohtajuuskauteen. Organisaatiouudistuksessa käyttöönotettu keskitetty koordinaatiomalli on tehostanut kv. ja EU-asioiden koordinaatiota ja edistänyt liikenteen ja viestinnän yhteensovittamista. Ministeriön EU-ohjeiden päivityksen yhteydessä sitoutettiin ministeriön ja virastojen henkilöstöä yhteisiin prosesseihin. Yhteistyötä hallinnonalan virastojen ja Ilmatieteen laitoksen kanssa vahvistettiin säännöllisillä koordinaattoritapaamisilla.</p>
Sääntelyn sujuvoittaminen		
Lainsäädäntötyö on edennyt monivuotisen suunnitelman mukaan.		<p>Ministeriön ns. norminpurkulistalla olleet hankkeet on pääosin toteutettu tai niiden valmistelu tai suunnittelu on aloitettu vuoden 2016 aikana. Ministeriöstä annettiin eduskunnan käsiteltäväksi 20 hallituksen esitystä ja edelliseltä kaudelta olleita esityksiä (5) käsiteltiin eduskunnassa alkuvuoden aikana 2016. Moniin esityksiin sisältyi myös normin kumoamisia. Lähes kaikissa hallituksen esityksissä edistettiin hallituksen kärkihankkeita joko säädösten sujuvoittamista, digitalisaatiota tai kilpailukyvyä edistämistä.</p> <p>Kansalaisten arkea helpotettiin sähköistä asiointia lisäämällä ja mahdollistamalla uudenlaisten kevyiden ajoneuvojen käyttöönotto, yritysten toimintaedellytyksiä parannettiin avaamalla markkinoita ja keventämällä hallinnollista taakkaa ja hallintoa kevennettiin digitalisoimalla viranomaismenettelyitä, siirtymällä ilmoitus-menettelyihin tai luopumalla kokonaan lupamenettelyistä. Vuonna 2016 oltiin aktiivisia säädösten sujuvoittamisen toimeenpanoryhmässä hoitaen kärkihankkeen järjestely-, koordinaatio ja viestintävastuuta.</p>




Tulostavoitteet vuodelle 2016–2019	Toteutuma	Analyysi
Kokeilut ja innovatiiviset hankinnat		
Kokeilukulttuuri on jal- kautettu.		Osastoilla on ollut käynnissä kokeiluhankkeita vuonna 2016: kokeilulaki radioviestinnän välitystietojen käsittelystä, taajuuksien käyttö testitoimintaan, liikennelabra (siirrettiin 1.4.2016 Trafille), merenkulun kokeilut ja kokeiluja tukeva Smart Countryside -selvitys. Pääpaino kokeiluhankkeissa on ollut lainsäädännön sujuvoittamisessa ja ne ovat pääosin monivuotisia.
Viestintä ja sidosryhmäyhteistyö		
Ministeriön viestintä ja sidosryhmätoiminta on ollut avointa, suunnitelmallista ja vaikuttavaa sekä kaikki virkamiehet ovat ymmärtäneet viestinnän ja sidosryhmätoiminnan merkityksen ministeriön toiminnassa ja omaavat hyvät henkilökohtaiset viestintävalmiudet.		Painopistehankkeiden viestintää on suunniteltu ja toteutettu viestintäsuunnitelmien mukaisesti. Media-analyyseja on hyödynnetty viestinnän suunnittelussa. Verkkopalvelun kävijämäärät ovat kasvussa. Videoita on hyödynnetty sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä. Sidosryhmätutkimuksen tulokset olivat samalla tasolla kuin edellisenä vuonna (tiettyjen kysymysten keskiarvo 3,3). Toteutettiin sisäisen viestinnän tutkimus, sisäisestä viestinnästä annettujen kouluarvosanojen keskiarvo oli 7,47. Kartoitettiin ministeriön yhteiset sisäisen viestinnän kehittämistoimet. Ministeriön virkamiehet ja esimiehet ovat osallistuneet aktiivisesti viestintäkoulutukseen.
Ministeriö on ollut julkishallinnon edelläkävijä sosiaalisen median palveluiden käytössä asioiden valmistelussa ja vuoropuhelussa sidosryhmien ja kansalaisten kanssa.		Ministeriön virkamiehet ovat entistäkin aktiivisempia sosiaalisessa mediassa. Sosiaalista mediaa on aktiivisesti hyödynnetty valmistelun tukena ja vuoropuhelussa. Sosiaalisesta mediasta on tehty verkostanalyysit, joita hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. Etäosallistumisen mahdollistavien sidosryhmätilaisuuksien määrä on lisääntynyt merkittävästi.

1.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Liikenne- ja viestintäministeriö on toiminnallisten tulostavoitteiden lisäksi asettanut toimintatapoja koskevia tavoitteita ja lähtökohtia vuosille 2016–2019, jotka liittyvät ihmisten ja osaamisen johtamiseen. Seuraavana on tavoitteiden toteutuma vuoden 2016 loppuun.

Tavoitteiden toteutuminen:  = saavutettiin,  = saavutettiin osittain,  = ei saavutettu

Taulukko 11. Voimavarat

Tulostavoitteet vuodelle 2016–2019	Toteutuma	Analyysi
Ihmisten johtaminen		
Johtamisen laatu on parantunut ja se on tasalaatuista.		VM-Barossa työtyytyväisyyden kokonaisindeksi on pysynyt vuoden 2015 tasolla, mutta johtamisen osalta se on laskenut -0,14. Yksiköiden välillä on eroja, mutta ne ovat kaventuneet viime vuodesta selvästi. 360 -arviossa kokonaisarvio on pysynyt samalla tasolla. Työtyytyväisyyden kokonaisindeksin tavoite 3,6. Toteuma 3,51 (2015 tot 3,48).
Uusi organisaatio on toiminut siilottomasti ja yhteistyö osastojen ja yksiköiden välillä on ollut sujuvaa.		Osastopäälliköiden arviot: osastojen väliseen tiedonkulkuun ja yhteistyöhön pitäisi panostaa enemmän, toisaalta osastojen välistä yhteistyötä ovat edistäneet osastorajat ylittävät hankkeet (esim. LIVE, liikennekaari, ilmastopolitiikka) ja uudet työtilat ovat edesauttaneet tavoitteen saavuttamista.
Osaamisen johtaminen		
Hallinnonalan strategiset osaamisalueet ja -tarpeet on tunnistettu ja ministeriön osaamisen kehittämissuunnitelma laadittu ja osaamista kehitetty strategisilla alueilla.		Osaamisen johtamistyytyväisyys on noussut ministeriössä. OKU (=osaamisen kehittyminen ja uudistuminen) indeksiä ei enää lasketa, mutta Innovointikyky-indeksi (IN) on varsin korkea 3,71. Hallinnonalan kehittämissuunnitelma on määriteltä painottaen hallinnonalan yhteisiä kehittämistarpeita, jotka tukevat konsertinstrategian ja hallitusohjelman toteuttamista. Osaamisen yhteinen kehittäminen hallinnonalalla on aloitettu. OKU tavoite 3,6. IN toteuma 3,71.

Taulukko 12. Henkisten voimavarojen hallintaa ja kehittämistä koskevat tunnusluvut 2014–2016
(Lähde: TAHTI)

	2014	2015	2016
Henkilötyövuodet, htv	170,2	149,5	147,9
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	167	152	149
– naisia %	67,7	68,4	71,8
– miehiä %	32,3	31,6	28,2
– henkilöstön lukumäärän muutos, %	-4	-9	-2,0
Vakinaiset, lkm	141	123	116
– osuus henkilöstöstä, %	84,4	80,9	77,8
– naisia %	55,7	55,3	55
– miehiä %	28,7	25,7	22,8
Määräaikaiset, lkm	26	29	33
– osuus henkilöstöstä, %	15,6	19,1	22,2
– naisia %	12	13,2	16,8
– miehiä %	3,6	5,9	5,4
Kokoaikaiset, lkm	164	146	141
– osuus henkilöstöstä, %	98,2	96,1	94,6
Osa-aikaiset, lkm	3	6	8
– osuus henkilöstöstä, %	1,8	4	5,4
Keski-ikä, vuotta	47,7	46,8	46
– naiset	47,4	46,9	45,3
– miehet	48,4	46,6	47,6
Ikärakenne			
– 24-vuotiaiden ja nuorempien osuus, %	3,6	4	2,68
– 25–34-vuotiaiden osuus, %	14,4	19,1	22,2
– 35–44-vuotiaiden osuus, %	19,8	18,4	19,5
– 45–54-vuotiaiden osuus, %	27,5	24,3	25,5
– 55–64-vuotiaiden osuus, %	32,9	32,2	28,9
– 65-vuotiaiden osuus, %	1,8	2	1,3
Koulutustaso (indeksiluku 1–8)	6	6,2	6,3
– naiset	5,9	6,1	6,1
– miehet	6,3	6,2	6,6
Työtyytyväisyys (indeksiluku 1–5)	3,56	3,5	3,51
– työtyytyväisyys, naiset (indeksiluku)	3,46	3,45	3,48
– työtyytyväisyys, miehet (indeksiluku)	3,81	3,55	3,59
Lähtövaihtuvuus (% henkilöstöstä) ²	4,6	20,4	6,58
Tulovaihtuvuus (% henkilöstöstä) ³	8,6	7,8	13,8
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen (% henkilöstöstä)	0	0	0
Sairauspoissaolot (päiviä/htv)	5,6	4,8	6,0
Työterveyspalvelut (euroa/htv) netto ⁴	443,9	134,8	-

² Lähtövaihtuvuus: toisen työnantajan palvelukseen vuoden aikana siirtyneiden henkilöiden lukumäärän %-osuus edellisen vuoden lopun henkilöstöstä. Vuosien 2014, 2015 ja 2016 osalta kyseistä tietoa ei ollut saatavilla TAHTIsta tilinpäätöksen laatimisen aikaan, joten se on laskettu itse. Luku ei sisällä harjoittelijoita. Vuoden 2015 suuri lähtövaihtuvuus johtuu VNHY-sirroista.

³ Tulovaihtuvuus: palvelukseen otettujen uusien henkilöiden sekä palkattomalta virkavapaalta palanneiden henkilöiden lukumäärän %-osuus edellisen vuoden lopun henkilöstöstä. Vuosien 2014, 2015 ja 2016 osalta kyseistä tietoa ei ollut saatavilla TAHTIsta, joten se on laskettu itse. Luku ei sisällä harjoittelijoita.

⁴ Työterveyspalveluiden osalta vuosien 2014 ja 2015 tietoja ei ollut saatavilla TAHTIsta tilinpäätöksen laatimisen aikaan, joten ne on laskettu itse. Vuonna 2015 mukaan on laskettu pelkästään tammi- ja helmikuun kustannukset, loput on maksanut VNHY. Mikäli mukaan lasketaan VNHY:n maksamat loppuvuoden 2015 työterveyspalveluiden kustannukset 77 128 euroa, nettokustannukset ovat 650,7 euroa/htv. Vuonna 2016 työterveyspalveluiden kustannukset maksoi VNHY kokonaisuudessaan. VNHY:n laskelman mukaan LVM:n osuus ostetuista työterveyspalveluista oli yhteensä 91 017,77 euroa (615,4 euroa/htv).

1.7 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysissä selvitetään talouden kehitystä ja rakennetta. Tilinpäätöslaskelmat, joita ovat talousarvion toteutumalaskelma, tuotto- ja kululaskelma sekä tase, esitetään tilinpäätöksen luvuissa 2–4.

1.7.1 Rahoituksen rakenne

Ministeriöllä oli vuonna 2016 käytettävissään määrärahoja yhteensä 94,961 miljoonaa euroa, mikä oli 193,1 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän. Tähän vaikutti ennen kaikkea liikenneverkkoon käytettävissä olevien määrärahojen vähentyminen Finavia Oyj:n pääomittamisen päätyttyä vuoden 2015 loppuun. Käytettävissä olleista määrärahoista 94,393 miljoonaa euroa oli liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan määrärahoja ja 0,567 miljoonaa euroa muiden hallinnonalojen liikenne- ja viestintäministeriölle osoittamia määrärahoja. Käytettävissä olevista määrärahoista oli edellisiltä vuosilta siirrettyjä 41,152 miljoonaa euroa.

Joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen oli käytettävissä jakamatonta ja ministeriölle vuoden 2015 tilijaottelussa osoitettua määrärahaa yhteensä 61,999 miljoonaa euroa ja 6,225 miljoonaa euroa vuodelta 2015 siirtynyttä määrärahaa.

Ministeriön käytettävissä oli joukkoliikenteen palvelujen ostoihin ja kehittämiseen 36,395 miljoonaa euroa, josta vuosien 2012–2015 sopimukseen liittyen junien kaukoliikenteen ja Kemijärven yöjunaliikenteen ostojen osuus oli 3,376 miljoonaa euroa ja junien lähijunaliikenteen ostot 1,695 miljoonaa euroa. Vuosien 2016–2019 sopimukseen liittyen junaliikenteen ostojen osuus oli 30,170 milj. euroa.

Joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen ministeriön vastuulla on ollut jakamatonta vuoden 2016 määrärahaa 31,829 miljoonaa euroa. Ministeriö on vahvistanut päätöksellään 15.2.2016 joukkoliikenteen rahoituksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuskohtaiset kiintiöt. Tämän päätöksen mukaisesti ministeriö on osoittanut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten liikenteen vastuualueiden käyttöön alueellisen liikenteen palvelujen ostoon, hintavelvoitteisiin ja kehittämiseen tarkoitettua rahoitusta yhteensä 31,829 miljoonaa euroa.

Taulukko 13. Rahoituksen rakenne

	Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha	Vuoden 2016 määrä- raha (TA+LTA)	Käytettävissä yhteensä	Käytetty
(1 000 euroa)				
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	40 834	54 028	94 393	55 391
Hallinto ja toimialan yhteiset menot	10 528	17 568	28 096	14 015
Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot	9 961	15 439	25 400	13 432
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha	567	1 660	2 227	113
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	0	469	469	469
Liikenneverkko	1 670	1 204	2 874	832
Liikenneviraston toimintamenot	0	54	54	53
Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon	1 670	1 150	2 820	779
Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	27 409	35 211	62 620	40 677
Valtionavustus koulutuksesta	0	841	841	841
Alusinvestointien ympäristötuki	20 000	0	20 000	3 282
Luotsauksen hintatuki	1 184	4 200	5 384	4 162
Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen	6 225	30 170	36 395	32 393
Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen	1 226	0	1 226	289
Uusien teknologioiden ja liiketoimintamallien edistäminen	278	0	278	103
Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen	890	0	890	186
Median innovaatiotuki	58	0	58	0
Tutkimus	2	45	47	47
Ilmatieteen laitoksen toimintamenot	2	45	47	47
Muut hallinnonalat	317	250	567	317
Valtioneuvoston kanslia	214	0	214	214
Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta	214	0	214	214
Valtioneuvoston kanslian arvonlisäveromenot	0	0	0	0
Ulkoasiainministeriön hallinnonala	103	250	353	103
Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö	103	250	353	103
Talousarviorahoitus yhteensä	41 152	54 278	94 961	55 708
Peruutettu				
Alusinvestointien ympäristötuki 16 718 000,00 euroa (2014)				
Lentoliikenteen palvelujen osto 20 900,00 euroa (2014)				
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha 453 726,16 euroa (2015)				
Junien lähiliikenteen palvelujen osto 2 403 504,08 euroa (2015)				
Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen 704 086,96 euroa (2015)				

1.7.2

Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Kokonaistulokertymä oli 25,3 miljoonaa euroa. Tulokertymä kasvoi vuoteen 2015 verrattuna 16,768 miljoonaa euroa. Ilman siirrettyjen määrärahojen peruutuksia kertymä oli 4,93 miljoonaa euroa, joka oli 3,9 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2015.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muihin tuloihin oli budjetoitu ministeriölle 50 000 euroa. Tilinpäätöksessä tulokertymä oli yhteensä 16 545,32 euroa. Tulot vähenivät 10 455 euroa vuoteen 2015 verrattuna.

Siirrettyjen määrärahojen peruutukset olivat 20,3 miljoonaa euroa. Peruutukset koskivat seuraavia vuoden 2014 talousarviossa myönnettyjä kolmivuotisia määrärahoja: Alusinvestointien ympäristötuki 16,718 miljoonaa euroa ja Lentoliikenteen palvelujen osto 20 900 euroa. Lisäksi peruutettiin vuoden 2015 talousarviossa myönnettyt kaksivuotiset määrärahat Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha 453 726,16 euroa, Junien lähiliikenteen palvelujen osto 2 403 504,08 euroa ja Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen 704 086,96 euroa.

Osinkotuloja kirjattiin 4,913 miljoonaa euroa momentille Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot. Tulot sisälsi Finavia Oyj:n osinkoa 4,6 miljoonaa euroa ja Finnipilot Pilotage Oy:n osinkoa 0,3 miljoonaa euroa.

Menoarviotilit

Määrärahoja käytettiin vuonna 2016 yhteensä 55,7 miljoonaa euroa, joka on 182,4 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2015. Suurin selittävä tekijät ovat Finavia Oyj:n pääomittamisen päättyminen vuonna 2015 ja joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen määrärahan pieneneminen.

Ministeriön toimintamenoihin oli käytettävissä 25,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 talousarvion määrärahaa oli käytettävissä 15,4 miljoonaa euroa ja vuodelta 2015 siirtynyttä määrärahaa 10,0 miljoonaa euroa. Toimintamenomäärärahan käyttö oli 13,4 miljoonaa euroa ja vuodelle 2017 siirrettiin 12,0 miljoonaa euroa. Toimintamenoihin käytettiin 1,2 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan *tuottavuusmäärärahaa* oli käytettävissä 2,2 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 0,1 miljoonaa euroa.

Liikenneviraston toimintamenomäärärahaa oli käytettävissä 0,054 miljoonaa euroa tehtyjen määräaikaisten virkasiirtojen aiheuttamiin henkilöstökuluihin. Määrärahaa käytettiin 0,053 miljoonaa euroa.

Eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon oli käytettävissä 2,8 miljoonaa euroa valtionavustusta. Vuoden 2016 talousarviossa myönnetystä määrärahasta osoitettiin 0,5 miljoonaa euroa Lappeenrannan lentokentän lennonvarmistustoiminnan ja Seinäjoen lennonvarmistustoiminnan sekä palo- ja pelastustoiminnan menoihin.

Valtionavustusta koulutukseen oli käytettävissä 841 000 euroa. Määrärahaa sai käyttää valtionavustusten maksamiseen rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Määräraha käytettiin kokonaisuudessaan avustukseen Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy:lle.

Alusinvestointien ympäristötukeen oli käytettävissä 20,0 miljoonaa euroa vuodelta 2014 siirrettyä määrärahaa. Määrärahaa käytettiin 3,3 miljoonaa euroa.

Luotsauksen hintatukeen oli käytettävissä 5,4 miljoonaa euroa, josta käytettiin 4,2 miljoonaa euroa Saimaan luotsaustoiminnan alijäämän kattamiseen. Käyttö oli 0,1 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Seuraavalle vuodelle määrärahaa siirrettiin 1,2 miljoonaa euroa.

Joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen oli käytettävissä yhteensä 36,4 miljoonaa euroa ja määrärahaa käytettiin 32,4 miljoonaa euroa. Junien lähiliikenteeseen palautui määrärahaa 0,7 miljoonaa euroa (2015: käyttö 9,1 miljoonaa euroa), alueellisen ja paikallisen liikenteen ostoon, hintavelvoitteisiin ja kehittämiseen 0 euroa (2015: 0 euroa), junaliikenteen ostoihin 30,2 miljoonaa euroa, lentoliikenteen palvelujen ostoon 0,02 miljoonaa euroa (2015: 0 euroa), junien kaukoliikenteen ja Kemijärven yöjunaliikenteen ostoon käytettiin 2,9 miljoonaa euroa (2015: 34,5 miljoonaa euroa) ja kehittämishankkeisiin 0,04 miljoonaa euroa (2015: 0,06 miljoonaa euroa). Vuodelle 2016 määrarahasta siirrettiin 1,6 miljoonaa euroa.

Uusien teknologioiden ja liiketoimintamallien edistämiseen oli käytettävissä 0,3 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 0,1 miljoonaa euroa.

Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittämiseen oli käytettävissä vuoden 2015 määrärahaa 0,9 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 0,2 miljoonaa euroa.

Median innovaatiotukea oli käytettävissä media-alan innovaatiokilpailun järjestämiseen ja muuhun edistämis- ja aktivointitoimintaan vuoden 2015 määrärahaa 0,06 miljoonaa euroa. Määrärahaa ei käytetty.

Ilmatieteen laitoksen toimintamäärärahasta ministeriön käyttöön osoitettu osuus käytettiin lähes kokonaan ministeriöön tehtyjen määräaikaisten virkasiirtojen aiheuttamiin henkilöstökuluihin.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonnisäveromenoihin oli käytettävissä 394,9 miljoonaa euroa. Momenttia käyttävät kaikki hallinnonalan virastot. Määräraha ylittyi 15,9 miljoonalla eurolla ja valtioneuvoston raha-asianvaliokunta puolsi 17,0 miljoonan euron arviomäärärahan ylityslupaa. Ministeriö käytti määrärahaa 0,5 miljoonaa euroa, joka on 0,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2015.

Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön oli käytettävissä ulkoasiainministeriön määrärahaa 0,4 miljoonaa euroa, josta käytettiin 0,1 miljoonaa euroa. Arktisen osaamiskeskuksen kehittämishankkeelle ArcMaTe oli käytettävissä 0,2 miljoonan euron IBA-määräraha. Hankkeen toteutukseen käytettiin yhteensä 0,038 miljoonaa euroa. Hankkeen keskeytyksen johdosta ministeriö on palauttanut käyttämättä jääneen määrärahan 0,162 euroa ulkoasiainministeriölle. Ulkoministeriö myönsi SCANWAY-kehittämishankkeelle Helsinki–Pietari älyliikennekäytävän kehittäminen 0,133 euron määrärahan. Hanke käynnistyi heinäkuussa 2015 ja jatkui vuoden 2016 loppuun asti. Määrärahaa käytettiin 0,133 euroa ja ulkoasiainministeriölle jäi palautettavaksi 422,32 euroa. Ulkoministeriö myönsi liikenne- ja viestintäministeriölle 0,250 miljoonan euron määrärahan Digitaaliset liikennepalvelut arktisilla alueilla – hankkeeseen. Hankkeesta ei ole syntynyt menoja vuonna 2016.

Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoimintaan oli käytettävissä valtioneuvoston kanslian määrärahaa 0,2 miljoonaa euroa. Määräraha on osoitettu kahteen Arktisuuden mahdollisuudet teeman hankkeeseen. Liikenne- ja viestintäministeriö toimii teeman vastuuministeriönä. Hankkeista aiheutui menoja 0,2 miljoonaa euroa vuonna 2016.

Valtuudet

Vuoden 2016 talousarviossa myönnettiin liikenne- ja viestintäministeriölle valtuus tehdä sopimus junaliikenteen ostamisesta vuosina 2016—2019 enintään 120,680 miljoonan euron määräisenä. Valtuuden käytöstä aiheutui talousarviomenojen käyttöä 30,170 miljoonaa euroa vuonna 2016.

Lisäksi ministeriöllä oli käytettävissä aikaisempien vuosien talousarvioissa myönnettyjä valtuuksia liittyen Alusinvestointien ympäristötukeen sekä Joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen (junien kauko- ja lähiliikenteen palvelujen ostoihin). Alusinvestointien ympäristötuesta aiheutui 3,3 miljoonaa euroa talousarviomenoja. Kauko- ja lähiliikenteen palvelujen ostoista aiheutui talousarviomenoja 2,2 miljoonaa euroa vuonna 2016.

1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot olivat 0,1 miljoonaa euroa, joka on 0,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2015.

Maksullisen toiminnan tuotot olivat 12 170 euroa (2015: 28 370 euroa). Tuotoista 11 000 euroa kertyi erillislakien mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista. Maksullisesta toiminnasta on raportoitu tarkemmin kohdassa 1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.

Muihin toiminnan tuottoihin sisältyi yhteistoiminnan kustannusten korvauksia 108 340 euroa (2015: 102 301 euroa). Yhteistoiminnan kustannusten korvauksiin sisältyy EU:lta saatuja matkakustannusten korvauksia yhteensä 49 553 euroa. EU-neuvoston korvaamat matkakulut 55 748 euroa käsitellään yhteistoiminnan kustannusten korvauksena valtion virastoilta ja laitoksilta, koska korvaus tilitetään ministeriölle Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen kautta. Muut yhteistoiminnan kustannusten korvaukset olivat 3 038 euroa. Muihin tuottoihin sisältyy saadut koulutuskorvaukset 540 euroa. Lisäksi ministeriö on saanut tuottoja laitteiden myynnistä 557 euroa. Yhteisrahoitteen toiminnan tuotoista on raportoitu kohdassa 1.4.4 Yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuus.

Toiminnan kulut, yhteensä 14,4 miljoonaa euroa, olivat 1,1 miljoonaa euroa edellisvuotta pienemmät. Toiminnan kuluista suurin osuus on henkilöstökulut 10,753 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut nousivat 0,032 miljoonaa euroa. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot olivat 0,073 miljoonaa euroa ollen 0,051 miljoonaa euroa pienemmät kuin vuonna 2015. Vuokrat vähentyivät edelliseen vuoteen verrattuna 0,366 miljoonaa euroa. Vuoden 2015 vuokriin sisältyi alkuvuoden vuokrat ennen valtioneuvoston hallintoyksikölle siirtoa. Palvelujen ostot olivat 2,746 miljoonaa euroa ja ne vähenivät 0,590 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna pääasiassa asiantuntija- ja tutkimuspalveluiden osalta. Muut kulut olivat 0,725 miljoonaa euroa ollen 0,025 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2015.

Rahoitustuotot 6,8 miljoonaa euroa (2015: 3,1 miljoonaa euroa) sisältävät osinkoja 4,9 miljoonaa euroa, josta Finavian Oyj:n osinkoa 4,6 miljoonaa ja Finnipilot Pilotage Oy:n osinkoa 0,3 miljoonaa euroa. Lisäksi rahoitustuottoihin kirjattiin 1,9 miljoonaa euroa Finavia Oyj:n omistaman säähavaintopalvelujärjestelmän valtiolle siirron yhteydessä. Finavia Oyj:n yhtiökokous päätti 31.5.2016 jakaa osakkeenomistajille varoja osakeyhtiölain 13 luvun 1 §:n mukaisena varojen jakamisena sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta siten, että säähavaintojärjestelmälaitteiden ja -ohjelmistojen vuonna 2015 valmistuneet osat siirretään 15.6.2016 Suomen valtiolle liikenne- ja viestintäministeriön hallintaan 31.12.2015 tilinpäätöksen mukaisesta käyvästä arvosta 1 867 689,21 euroa. Ministeriö siirsi laitteet ja ohjelmistot

päätöksensä 22.6.2016 mukaisesti välittömästi Ilmatieteen laitoksen hallintaan 22.6.2016 lukien.

Rahoituskulut 37,08 euroa (2015: 178,17 euroa) sisälsi viivästyskorkoja.

Satunnaiset tuotot 627,28 euroa (2015: 17 426,50 euroa) muodostuvat saaduista vahinkovakuutuskorvauksista. *Satunnaisia kuluja* ei ollut.

Siirtotalouden kulut olivat yhteensä 41,6 miljoonaa euroa (vuonna 2015: 53,9 miljoonaa euroa), josta käytettiin joukkoliikennepalveluiden ostoihin ja kehittämiseen 32,4 miljoonaa euroa, Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy:lle ammatillisen koulutuksen kustannuksiin 0,8 miljoonaa euroa, alusinvestointien ympäristötukeen 3,3 miljoonaa euroa, luotsauksen hintatukeen 4,2 miljoonaa euroa ja avustuksina lentokentille 0,8 miljoonaa euroa. Lisäksi kuluihin sisältyi valtionavustus digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittämiseen 0,2 miljoonaa euroa. Valtionavustuksia yleishyödyllisille yhteisöille palautettiin 0,005 miljoonaa euroa. Sektoreittain siirtotalouden kulut jakautuivat seuraavasti: kulut paikallishallinnolle 0,8 %, elinkeinoelämälle 98,8 %, voittoa tavoittelemattomille yhteisöille 0,4 %. Käyttötalouteen kuluista kohdistui 92,1 % ja pääomatalouteen 7,9 %.

Siirtotalouden tuottoja ei ollut, kuten ei edellisenäkään vuonna.

Suoritetut arvonlisäverot olivat 0,5 miljoonaa euroa (2015: 0,7 miljoonaa euroa). *Perittyjä arvonlisäveroja* oli 7 euroa.

Vuoden 2016 *kulujäämä* oli 49,6 miljoonaa euroa (2015: 66,8 miljoonaa euroa). Kulujäämän pienentymiseen vaikutti rahoitustuottojen kasvu ja siirtotalouden kulujen vähentyminen vuodesta 2015.

1.7.4 Tase

Ministeriön omaisuus oli yhteensä 495,6 miljoonaa euroa. Omaisuus muodostuu pääasiassa käyttöomaisuusarvopapereista, joiden arvo oli 495,6 miljoonaa euroa.

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset sisältää kolmen valtion kokonaan omistaman yhtiön Finavia Oyj:n, Finrail Oy:n ja Yleisradio Oy:n omistusten arvon.

Lyhytaikaiset saamiset sisälsivät myyntisaamisia 12 100 euroa, joka oli 6 210 euroa edellisvuotta enemmän. Muita lyhytaikaisia saamisia oli 36 173 euroa, josta 24 734,10 euroa oli saamisia Valtiokonttorilta liittyen Kaiku-hankkeeseen. Lyhytaikaiset saamiset vähentyivät 26 314 euroa vuoteen 2015 verrattuna.

Ostovelat olivat 18,5 miljoonaa euroa, lisäystä edelliseen vuoteen oli 7,5 miljoonaa euroa. Ostovelkojen suurimmat erät olivat Liikennevirastolle siirrettävät TEN-tuet yhteensä 15 319 069,40 euroa ja VR-Yhtymä Oy:n lasku 2 514 220,27 euroa. Siirtovelat 2,5 miljoonaa euroa muodostui lähes kokonaan lomapalkkavelasta.

1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Ministeriön johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa riittävä varmuus viraston toiminnan ja talouden lainmukaisuudesta, talousarvion noudattamisesta ja varojen turvaamisesta, toiminnan tuloksellisuudesta sekä taloutta ja tuloksellisuutta koskevien oikeiden ja riittävien tietojen tuottamisesta (talousarvioasetus 69 §).

Ministeriön sisäistä valvontaa toteutetaan organisaation kaikilla tasoilla muun muassa tarkoituksenmukaisten toimintaprosessien ja työnjaon, kontrollien, ohjeiden dokumentoinnin, koulutuksen sekä tiedonkulun avulla.

Ministeriö on jatkanut hallinnonalan tulosohjauksen kehittämistä. Ministeriön toimintaa ohjaavat hallitusohjelma ja sitä tukeva hallinnonalan konsernistrategia. Konsernistrategian toimeenpanon tueksi kertomusvuonna laadittiin ministeriön sekä hallinnonalan virastojen ja laitoksen kanssa yhteistyönä hallinnonalan toiminnalliset linjaukset.

Ministeriön kokonaisvaltainen organisaatiouudistus vuoden 2016 alussa on suurin muutos verrattuna aikaisempiin muutoksiin. Liikenne- ja viestintäpolitiikan yhdistäminen ja yhtenäistäminen tapahtui luopumalla sektorikohtaisesta organisaatiosta. Uudet osastot eli konserniohjaus-, palvelu-, verkko- ja tieto-osastot perustuvat uudenlaiseen johtamismalliin, jossa ministeriö toimii kokonaisuutena. Sisäisen valvonnan kannalta näin suureen muutokseen sisältyy myös riskejä. Organisaation joustavuuden vuoksi työjärjestys on laadittu yleisellä tasolla ja siinä kuvataan osastotason tehtävät. Yksityiskohtaisemmat vastuiden kuvaukset, pääasiassa taloushallintoon liittyen, on esitetty muun muassa taloussäännössä. Taloussäännön uudistamiseen liittyen laadittiin joidenkin osastojen ja yksiköiden osalta luonnokset osasto- ja yksikkökohtaisiksi toimialakorteiksi.

Organisaatiouudistuksen toimeenpanosta toteutettiin sovitun mukaisesti kysely. Vuodenvaihteessa toteutetun kyselyn mukaan organisaatiouudistuksessa tyytyväisimpiä oltiin asiakkuusajatteluun toimintaa ohjaavana tekijänä, yhteistyöhön hallinnonalan suuntaan sekä omien tehtävien monipuolistumiseen. Tulosten perusteella kehitettävää on erityisesti tiedonkullussa ja johtamisen käytänteissä erityisesti poikkileikkaavien prosessien osalta. Kyselyn perusteella kehittämistoimenpiteiksi on määritetty osaamisen tunnistamisen kehittäminen sekä osaamisen laajemman hyödyntämisen tukeminen osaamiskartoituksen sekä henkilökohtaisten kokemus -CV:iden avulla. Esimiehet ovat tehneet kukin henkilökohtaiset lupaukset oman yksikkönsä tai osastonsa toiminnan kehittämiseksi uudessa organisaatiossa. Johtamista kehitetään saadun palautteen perusteella koko talon sekä yksiköiden tasolla. Erityistä huomiota kiinnitetään poikittaisten prosessien edellyttämän yhteistyön ja vuorovaikutuksen tukemiseen yksiköiden ja osastojen välisillä rajapinnoilla.

Ministeriössä toteutettiin syksyllä 2016 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kysely. Kyselyn perusteella tunnistettiin tarvetta tarkastella sisäistä toimintaympäristöä ja toiminnan rakenteita erityisesti resurssien mutta myös organisaation suhteen. Kriittisimmiksi kohteiksi nousi tarve varmistaa ministeriön riittävä osaaminen sekä määrällisten ja laadullisten henkilöresurssien kohdentaminen parhaalla mahdollisella tavalla ministeriön tehokkaan ja tuloksellisen toiminnan palvelemiseksi. Organisaation osalta kehittämiskohteiksi tunnistettiin ministeriön ja hallinnonalan virastojen ja laitoksen välisen työnjaon selkeyden ja toimivuuden varmistaminen.

Vuodenvaihteessa toteutetun ministeriön riskikartoituksen mukaan ministeriön keskeisimmät riskit liittyivät kotimaisen media-alan uudistumiskykyyn, liikenne- ja viestintäyhteysien toimintavarmuuteen sekä liikennejärjestelmien rahoitukseen.

Ministeriön riskienhallintapolitiikka valmistellaan vuonna 2017 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan keväällä 2017 valmistuvan riskienhallintapolitiikkamallin mukaisesti.

Sisäistä tarkastusta on suunnattu valtionavustusprosessiin ja liikenne- ja viestintäministeriön kansainvälisen toiminnan vaikuttavuuden arviointiin. Valtionavustuksiin liittyen on aloitettu selvitys, jossa käydään läpi valtionapujen myöntöperusteet ja hallinnolliset prosessit. Työryhmän toimikausi on 1.2.2017–31.07.2017. Ministeriön kansainvälisen toiminnan vaikuttavuuden arvioinnissa toteutetaan ulkopuolinen arviointi syksyyn 2017 mennessä.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että kokonaisuutena sisäisen valvonnan menettelyt täyttävät talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet.

1.9 Arviointien tulokset

Arviointeja ei ole tehty vuonna 2016.

1.10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

1.10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Vuoden 2016 aikana ei ole havaittu väärinkäytöksiä tai rikoksia eikä esitutkinnassa tai oikeuskäsittelyssä ole näitä koskevia asioita.

1.10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Vuoden 2016 aikana on tehty yksi kuntien ja julkisten tahojen viestintävalmiuksien esteettömyyden parantamiseen liittyvän valtionavustuksen takaisinperintä käyttämättä jääneen avustuksen osalta. Takaisinperintä oli suuruudeltaan 5 545,32 euroa.

2. Talousarvion toteutumalaskelma

Toteutumalaskelman tuloarvioita ja määrärahoja koskeva osa

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2016	Vertailu Tilinpäätös- Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	48,22	7	7,20	0,00	100,00 %
11.04.01. Arvonlisävero	48,22	7	7,20	0,00	100,00 %
12. Sekalaiset tulot	7 506 976,83	20 350 217	20 316 762,52	-33 454,68	99,84 %
12.31.99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot	27 000,00	50 000	16 545,32	-33 454,68	33,09 %
12.31.99.1. Liikenne- ja viestintäministeriön tulot	27 000,00	50 000	16 545,32	-33 454,68	33,09 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	7 464 453,47	20 300 217	20 300 217,20	0,00	100,00 %
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	15 523,36	0	0,00	0,00	0,00 %
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	988 213,31	4 913 008	4 913 008,00	0,00	100,00 %
13.03.01 Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot (nettob)	988 213,31	4 913 008	4 913 008,00	0,00	100,00 %
13.03.01.1. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	988 213,31	4 913 008	4 913 008,00	0,00	100,00 %
Tuloarviotilit yhteensä	8 495 238,36	25 263 232	25 229 777,72	-33 454,68	99,87 %

Talousarvion toteutumalaskelma jatkuu

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2016 määrärahojen		Tilinpäätös 2016	Vertailu Talousarvio -Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2016	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2016	Käyttö vuonna 2016 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvoston kanslia	588,60	80	79,55	0,00	79,55	0,00	214 089,33	214 089,33	214 089,33	0,00
23.01.22. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta (siirtomääräraha 3 v)	0,00						214 089,33	214 089,33	214 089,33	0,00
23.01.29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	588,60	80	79,55		79,55	0,00				
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	333 000,00	250 000	0,00	250 000,00	250 000,00	0,00	103 485,45	353 485,45	103 063,13	250 422,32
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3v)	333 000,00	250 000	0,00	250 000,00	250 000,00	0,00	103 485,45	353 485,45	103 063,13	250 422,32
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	963,04	0	0,00		0,00	0,00				
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	963,04									
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	74 008 397,24	54 028 186	38 490 725,77	15 537 459,62	54 028 185,39	0,72	40 834 397,16	94 393 444,16	55 391 160,55	18 702 065,69
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2v)	16 405 000,00	15 439 000	3 471 804,04	11 967 195,96	15 439 000,00	0,00	9 960 601,49	25 399 601,49	13 432 405,53	11 967 195,96
31.01.21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2v)	1 660 000,00	1 660 000	0,00	1 660 000,00	1 660 000,00	0,00	567 000,00	2 227 000,00	113 273,84	1 660 000,00
31.01.29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	605 397,24	469 139	469 139,11		469 139,11	0,00				
31.01.40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	844 000,00									
31.01.40.1. Liikenne- ja viestintäalan museot	385 000,00									
31.01.40.2. Tietoyhteiskuntahankkeet	84 000,00									
31.01.40.4. Liikennealan yhteisöt	25 000,00									
31.01.40.6. Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo	350 000,00									
31.10.01. Liikenneviraston toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2v)		54 000	52 706,94	1 293,06	54 000,00	0,00	0,00	54 000,00	52 706,94	1 293,06
31.10.41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)	2 340 000,00	1 150 000	463 658,00	686 342,00	1 150 000,00	0,00	1 669 901,00	2 819 901,00	779 453,00	2 040 448,00
31.30.42. Valtionavustus koulutuksesta (siirtomääräraha 3 v)	841 000,00	841 000	841 000,00	0,00	841 000,00	0,00	0,00	841 000,00	841 000,00	0,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2015	Talousarvio2016 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2016 määrärahojen käyttö		Tilinpäätös 2016	Vertailu Talousarvio -Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			vuonna 2016	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2016	Käyttö vuonna 2016 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.30.46 Alusinvestointien ympäristötuki (siirtomääräraha 3v)	0,00						20 000 000,00	20 000 000,00	3 282 000,00	0,00
31.30.51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2v)	4 200 000,00	4 200 000	2 977 371,40	1 222 628,60	4 200 000,00	0,00	1 184 392,16	5 384 392,16	4 161 763,56	1 222 628,60
31.30.63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3v)	44 852 000,00	30 170 000	30 170 000,00	0,00	30 170 000,00	0,00	6 225 213,53	36 395 213,53	32 392 729,40	1 578 080,05
31.30.63.01. Junien lähiliikenteen palvelujen ostot	9 100 000,00						1 694 697,31	1 694 697,31	-708 806,77	0,00
31.30.63.02. Alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot hintavelvoitteet ja kehittäminen	952 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	952 000,00	952 000,00	0,00	952 000,00
31.30.63.04. Junaliikenteen ostot		30 170 000	30 170 000,00	0,00	30 170 000,00	0,00	0,00	30 170 000,00	30 170 000,00	0,00
31.30.63.06. Lentoliikenteen palvelujen ostot	0,00						40 900,00	40 900,00	20 000,00	0,00
31.30.63.10. Junien kaukoliikenteen ostot	34 600 000,00						3 376 536,22	3 376 536,22	2 876 536,17	500 000,05
31.30.63.12. Kehittämishankkeet	200 000,00						161 080,00	161 080,00	35 000,00	126 080,00
31.40.20. Uusien teknologioiden ja liiketoimintamallien edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	300 000,00						277 500,00	277 500,00	103 457,81	174 042,19
31.40.42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)	500 000,00									
31.40.43. Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen (siirtomääräraha 3v)	934 000,00						889 881,40	889 881,40	185 794,44	0,00
31.40.44. Median innovaatiotuki (siirtomääräraha 3 v)	400 000,00						58 377,83	58 377,83	0,00	58 377,83
31.40.44.3. Median innovaatiopalkinnot (siirtomääräraha 3 v)	220 000,00						0,00	0,00	0,00	0,00
31.40.44.4. Media-alan innovaatiokilpailun järjestäminen ja muu edistämisen- ja aktivointitoiminta (siirtomääräraha 3 v)	180 000,00						58 377,83	58 377,83	0,00	58 377,83
31.50.01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2v)	127 000,00	45 047	45 046,28	0,00	45 046,28	0,72	1 529,75	46 576,75	46 576,03	0,00
31.50.01.1. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot	127 000,00	45 047	45 046,28	0,00	45 046,28	0,72	1 529,75	46 576,75	46 576,03	0,00
Määrärahatilit yhteensä	74 342 948,88	54 278 266	38 490 805,32	15 787 459,62	54 278 264,94	0,72	41 151 971,94	94 961 018,94	55 708 313,01	18 952 488,01

Toteutumalaskelman valtuuksia koskeva osa

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)							Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)						
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Uuden 2016 valtuudet			Vuoden 2016 valtuudet			Talousarviomenot 2016	Määrärahatarve 2017	Määrärahatarve 2018	Määrärahatarve 2019	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Uusittavissa 2017 TA:ssa	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä						
31.30.46. Alusinvestointien ympäristötuki	22 984						3 282						
Aikaisempien vuosien valtuudet	22 984						3 282						
Vuonna 2016 käytettävissä olevat valtuudet													
31.30.63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen	173 200						2 168						
Aikaisempien vuosien valtuudet	173 200						2 168						
31.30.63 Junaliikenteen ostot		120 680			120 680	120 680	30 170	30 170	30 170	30 170			90 510
Vuonna 2016 käytettävissä olevat valtuudet		120 680			120 680	120 680	30 170	30 170	30 170	30 170			90 510
Yhteensä	196 184	120 680			120 680	120 680	35 620	30 170	30 170	30 170			90 510

3. Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2016 - 31.12.2016		1.1.2015 - 31.12.2015	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	12 170,00		28 370,00	
Muut toiminnan tuotot	<u>114 231,61</u>	126 401,61	<u>207 747,59</u>	236 117,59
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	73 062,64		124 410,84	
Henkilöstökulut	10 752 866,10		10 721 563,94	
Vuokrat	5 546,00		371 107,15	
Palvelujen ostot	2 745 981,33		3 336 390,62	
Muut kulut	724 793,71		750 333,13	
Poistot	0,00		3 631,16	
Sisäiset kulut	<u>111 748,27</u>	<u>-14 413 998,05</u>	<u>217 243,20</u>	<u>-15 524 680,04</u>
JÄÄMÄ I		-14 287 596,44		-15 288 562,45
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	6 780 697,21		3 076 443,06	
Rahoituskulut	<u>-37,08</u>	6 780 660,13	<u>-178,17</u>	3 076 264,89
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	<u>627,28</u>	627,28	<u>17 426,50</u>	17 426,50
JÄÄMÄ II		-7 506 309,03		-12 194 871,06
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut kunnille	0,00		250 999,00	
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle	335 795,00		0,00	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	41 086 150,96		52 608 128,95	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	144 454,68		928 350,00	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	0,00	<u>-41 566 400,64</u>	110 000,00	<u>-53 897 477,95</u>
JÄÄMÄ III		-49 072 709,67		-66 092 349,01
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonnäisäverot	7,20		48,22	
Suoritetut arvonnäisäverot	<u>-495 471,69</u>	<u>-495 464,49</u>	<u>-695 104,48</u>	<u>-695 056,26</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-49 568 174,16</u>		<u>-66 787 405,27</u>

5. Liitetiedot

Luettelo vuoden 2016 tilinpäätöslaskelmien liitteenä annettavista tiedoista:

- Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta
- Liite 2: Nettoutetut tulot ja menot
- Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset
- Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat
- Liite 5: Henkilöstökulujen erittely
- Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
- Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
- Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut
- Liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat
- Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
- Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat
- Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut
- Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 14: Taseeseen sisällyttömät rahastoidut varat
- Liite 15: Velan muutokset
- Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio
- Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1) Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

- Momentit 31.01.40. Eräät valtionavut ja 31.40.42 Sanomalehdistön tuki siirrettiin vuoden 2016 alusta opetus- ja kulttuuriministeriölle.
- Momenttien 31.10.40 Avustus Finavia Oyj:lle ja 31.10.88 Finavia Oyj:n pääomittaminen käyttö ovat päättyneet vuoden 2015 loppuun.

2) Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

-

3) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kuluja jäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen;

-

4) Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarvion tulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä;

-

5) Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätös-
vuoden tietojen kanssa;

- Taseen vertailtavuuteen vaikuttaa Finnipilot Pilotage Oy:n (12 033 795,70 euroa) siirtäminen Valtioneuvoston kanslian alaisuuteen ja Finrailin (3 400 euroa) siirto Valtioneuvoston kansliasta liikenne- ja viestintäministeriölle.

- Liikenne- ja viestintäministeriössä toteutettiin organisaatiouudistus 1.1.2016 ja otettiin käyttöön valtion yhteinen talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmä Kieku 1.4.2016. Edellä mainittujen seikkojen vuoksi on muutettu toiminnan taloudellisuuden esittämistapaa.

- Lomapalkkavelka ei ole vertailukelpoinen edelliseen tilinpäätökseen nähden, johtuen Prima- ja Kieku-järjestelmien erilaisista laskentaperiaatteista. Kieku-järjestelmän laskenta korjataan vuoden 2017 aikana.

- M2 matka- ja kuluhallintajärjestelmän versionvaihdon yhteydessä on muutettu kirjaustapaa Valtiokonttorin määräyksestä matkustusmenoihin liittyvien liikekirjanpidon tilien osalta. Päivärahat erotellaan kotimaan ja ulkomaan päivärahoiksi. Taksikulut, matkojen palvelumaksut, matkustuspalvelut sekä hotelli- ja majoituspalvelut kirjataan matkustuspalvelut tilille.

6) Selvitys tilinpäätös-
vuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa.

-

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa ja vertailtavuudessa ei ole muita sellaisia olennaisia tilinpäätöksen laatimista ja vertailtavuutta edelliseen tilinpäätökseen vaikuttavia seikkoja koskevia tietoja, jotka eivät välittömästi ilmene tilinpäätöksen laadintaa koskevista säännöksistä ja valtiovarainministeriön määräyksistä.

Liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2016	Vertailu Tilinpäätös-Talousarvio	Toteutuma %
13.03.01.1.					
Bruttotulot	988 213,31				
Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot (nettob)		0,00			
Bruttotulot	988 213,31				

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2016 määrärahojen		Tilinpäätös 2016	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2016	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2016	Käyttö vuonna 2016 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
31.01.01											
Bruttomenot	16 597 134,15		3 586 314,13		15 553 510,09					13 546 915,62	
Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)				114 510,09	114 510,09					114 510,09	
Nettomenot	16 405 000,00	15 439 000	3 471 804,04	11 967 195,96	15 439 000,00	0,00	9 960 601,49	25 399 601,49	13 432 405,53	11 967 195,96	
31.10.01.											
Bruttomenot	0,00		52 706,94		54 000,00					52 706,94	
Liikenneviraston toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)				0,00	0,00					0,00	
Nettomenot	0,00	54 000	52 706,94	1 293,06	54 000,00	0,00	0,00	54 000,00	52 706,94	1 293,06	
31.50.01											
Bruttomenot	127 000,00		45 684,24		45 684,24					48 094,83	
Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)				637,96	637,96					1 518,80	
Nettomenot	127 000,00	45 047	45 046,28		45 046,28	0,72	1 529,75	46 576,75	46 576,03	0,00	

Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääluokan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
Pääluokka	394 875 000	15 914 740,92	4
31.01.29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	394 875 000	15 914 740,92	
Pääluokat yhteensä	394 875 000	15 914 740,92	4

Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu Tilijaottelu	Yhteensä
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		20 300 217,20
2014		16 738 900,00
31.30.46. Alusinvestointien ympäristötuki	16 718 000,00	
31.30.63.06 Lentoliikenteen palveluiden osto (KPY)	20 900,00	
2015		3 561 317,20
31.01.21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha	453 726,16	
31.30.63.01. Junien lähiliikenteen palvelujen osto (KPY)	2 403 504,08	
31.40.43. Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen	704 086,96	
Pääluokat yhteensä		20 300 217,20
Vuosi 2014		16 738 900,00
Vuosi 2015		3 561 317,20

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2016	2015
Henkilöstökulut	9 094 212,65	8 843 294,87
Palkat ja palkkiot	8 902 164,06	8 991 682,77
Lomapalkkavelan muutos	192 048,59	-148 387,90
Henkilösivukulut	1 658 653,45	1 878 269,07
Eläkekulut	1 443 821,65	1 688 627,43
Muut henkilösivukulut	214 831,80	189 641,64
Yhteensä	10 752 866,10	10 721 563,94
Johdon palkat ja palkkiot, josta	637 151,48	512 130,35
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	4 980,00	5 360,00
Johto	1 200,00	960,00
Muu henkilöstö	3 780,00	4 400,00

Johdon palkkioihin sisältyy Saimaan kanavavaltuutetun palkkio.

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole suunnitelman mukaisten poistojen perusteita eikä niiden muutoksia.

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistoja.

Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2016	2015	Muutos 2016-(2015)
Osingot	4 913 008,00	988 213,31	3 924 794,69
Muut rahoitustuotot	1 867 689,21	2 088 229,75	-220 540,54
Rahoitustuotot yhteensä	6 780 697,21	3 076 443,06	3 704 254,15

Liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole talousarviotaloudesta annettuja lainoja.

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kappale- määrä	Markki- na-arvo	31.12.2016 Kirjanpitoar- vo	Omis- tusosuus %	Myyntioikeuk- sien alaraja %	Saadut osingot	31.12.2015 Markki- na-arvo	Kirjanpitoar- vo
Julkisesti no- teeraamattomat osakkeet ja osuudet								507 599
			487 689			4 603		345,34
Finavia Oyj	7 400 000	-	063,49	100,00	-	008,00		487 689
Finnpilot Pilotage Oy	0	-	0,00	100,00	-	310 000,00		063,49 12 033
Finrail Oy	1 000		3 400,00	100,00	-	0,00		795,70
Yleisradio Oy Ab	4 683 146	-	7 876 486,15	100,00	-	0,00		0,00 7 876 486,15
Osakkeet ja osuudet yh- teensä			495 568			4 913		507 599
			949,64			008,00		345,34

Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole taseen rahoituseriä ja velkoja.

Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektorit	Voimassa 31.12.2016	Voimassa 31.12.2015	Voimassa muutos 2016–2015	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2016
Yritykset				
Finavia Oyj ⁵ Laki Ilmailulaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi (877/2009) 5.2 §	112 942 843,46	127 708 382,86	-14 765 539,40	112 942 843,46
Takaukset yhteensä	112 942 843,46	127 708 382,86	-14 765 539,40	112 942 843,46
Takaukset ja takuut yhteensä	112 942 843,46	127 708 382,86	-14 765 539,40	112 942 843,46

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

Valuutta	Vasta-arvo €	Jakauma %	Tilinpäätöspäivän kurssi €
Euro	112 942 843,46	100,0	1,0000
Yhteensä	112 942 843,46	100,0	

Muut monivuotiset vastuut

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole muita monivuotisia vastuuta ja valtion toissijaisia vastuuta.

⁵ Valtiontakausten määrä ei sisällä Finavia Oyj:tä edeltäneen Ilmailulaitoksen tytäryhtiöidensä puolesta antamia takauksia, joiden voimassa oleva määrä sekä käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2016 oli 35.249.821,57 euroa.

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole taseeseen sisältyttämiä rahastoituja varoja.

Liite 15: Velan muutokset

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole velan muutoksia.

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole velan maturiteettijakaumaa ja duraatiota.

Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Menomomenttien käyttö vakiosisällöstä poikkeavaan käyttötarkoitukseen

Momentti	Lkp-ryhmä	4.15.24.90. 68	Yhteensä
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö		Euroa	Euroa
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen laajennus: Määrärahaa saa käyttää Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön sekä Venäjä-toimintaohjelman toimeenpanon tukemiseen liittyvien valtion kulutusmenojen maksamiseen.	40 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	176,77	176,77
	43 Palvelujen ostot	80	80
	43 Palvelujen ostot	608,83	608,83
	45 Muut kulut	2 952,46	2 952,46
	93 Suoritetut arvonlisäverot	19	19
		325,07	325,07
	Yhteensä	103 063,13	103 063,13

Momentti	Lkp-ryhmä	31.01.01	Yhteensä
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenomomentti		Euroa	Euroa
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen laajennus: Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen kansainvälisille yhteisöille. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.	43 Palvelujen ostot	5 000,00	5 000,00
	Yhteensä	5 000,00	5 000,00

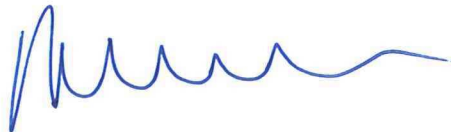
Momentti	Lkp-ryhmä	31.30.63.	Yhteensä
31.30.63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen		Euroa	Euroa
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen laajennus: Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.	43 Palvelujen ostot	35 000,00	35 500,00
	Yhteensä	35 000,00	35 000,00

Momentti	Lkp-ryhmä	4.15.31.40.4 3	Yhteensä
31.40.43. Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen		Euroa	Euroa
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen laajennus: Määrärahaa saa käyttää digitaalisten palveluiden kehittämishankkeisiin.	43 Palvelujen ostot	28 866,48	28 866,48
	93 Suoritetut arvonlisäverot	6 927,96	6 927,96
	Yhteensä	35 794,44	794,44

6. Allekirjoitus

Hyväksymme liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöksen vuodelta 2016.

Helsingissä 23. päivänä helmikuuta 2017



Anne Berner
Liikenne- ja viestintäministeri



Harri Pursiainen
Kansliapäällikkö

Valtiotalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä . .2017